Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (šesto prošireno vijeće)

10. rujna 2025.*

„Okoliš – Aarhuška konvencija – Odbijanje zahtjeva za interno preispitivanje – Članak 10. Uredbe (EZ) br. 1367/2006 – Delegirana uredba (EU) 2021/2139 – Proizvodnja električne energije iz energije vjetra – Taksonomija – Zahtjevi za kriterije tehničke provjere – Članak 19. Uredbe (EU) 2020/852 – Znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena – Znatan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama – Nepostojanje bitne štete za druge okolišne ciljeve”

U predmetu T-583/22,

Fédération environnement durable, sa sjedištem u Parizu (Francuska),

Bundesinitiative Vernunftkraft eV, sa sjedištem u Berlinu (Njemačka),

Vent de Colère! - Fédération nationale, sa sjedištem u Peyraudu (Francuska),

Vent de Raison - Wind met Redelijkheid (VdR-WmR), sa sjedištem u Petit-Rœulxu (Belgija),

koje zastupa M. Le Berre, odvjetnik,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju G. von Rintelen, G. Gattinara, C. Auvret i B. De Meester, u svojstvu agenata,

tuženika,

OPĆI SUD (šesto prošireno vijeće),

u sastavu: M. J. Costeira, predsjednica, M. Kancheva, U. Öberg, P. Zilgalvis i E. Tichy-Fisslberger (izvjestiteljica), suci,

tajnik: P. Cullen, administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir dopis tužiteljâ podnesen tajništvu Općeg suda 6. prosinca 2023.,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir pitanje Općeg suda upućeno strankama,

nakon rasprave održane 28. studenoga 2024.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom tužbom na temelju članka 263. UFEU-a tužitelji Fédération environnement durable, Bundesinitiative Vernunftkraft eV, Vent de Colère! - Fédération nationale i Vent de Raison - Wind met Redelijkheid (VdR-WmR), zahtijevaju poništenje Odluke Europske komisije Ares(2022) 4952619 od 7. srpnja 2022. kojom je kao neosnovan odbijen zahtjev za interno preispitivanje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2139 od 4. lipnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju (SL 2021., L 442, str. 1.; u daljnjem tekstu: Delegirana uredba), u pogledu određenih aspekata povezanih s gospodarskom djelatnošću „proizvodnja električne energije iz energije vjetra” (u daljnjem tekstu: pobijana odluka).

Okolnosti spora

2 Komisija je donijela Delegiranu uredbu na temelju, među ostalim, članka 10. stavka 3. i članka 11. stavka 3. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL 2020., L 198, str. 13. i ispravci SL 2021., L 345, str. 41. i SL 2022., L 156, str. 159.), odnosno takozvane „Uredbe o taksonomiji”.

3 Ona je objavljena u *Službenom listu Europske unije* 9. prosinca 2021.

4 Tužitelji su 3. veljače 2022. Komisiji podnijeli zahtjev za interno preispitivanje Delegirane uredbe na temelju članka 10. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na institucije i tijela Zajednice (SL 2006., L 264, str. 13.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 20., str. 29.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2021/1767 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2021. (SL 2021., L 356., str. 1.) Oni su u biti tvrdili da navedena delegirana uredba ne dokazuje da gospodarska djelatnost „proizvodnja električne energije iz energije vjetra” znatno doprinosi okolišnim ciljevima te delegirane uredbe.

5 Komisija je 7. srpnja 2022. tužiteljima dostavila pobijanu odluku. Tom je odlukom odbila zahtjev za interno preispitivanje kao neosnovan uz obrazloženje da je Delegirana uredba u skladu s relevantnim pravom Europske unije.

Zahtjevi stranaka

6 Tužitelji od Općeg suda u biti zahtijevaju da:

– poništi pobijanu odluku;

– naloži Komisiji snošenje troškova.

7 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

– odbije tužbu;

– naloži tužiteljima snošenje troškova.

Pravo

8 U potporu tužbi tužitelji ističu pet tužbenih razloga, koji su u biti tematski strukturirani. Prvi tužbeni razlog odnosi se na izradu Delegirane uredbe i sastoji se od tri dijela u kojima tužitelji navode povredu odredbi prava Unije. U okviru drugog tužbenog razloga nastoji se ostvariti cilj ublažavanja klimatskih promjena te se ističu povrede različitih odredbi prava Unije u okviru četiriju dijelova. Treći tužbeni razlog odnosi se na cilj prilagodbe klimatskim promjenama. U okviru četiriju dijelova četvrtog tužbenog razloga tužitelji se osvrću na načelo nenanošenja bitne štete drugim okolišnim ciljevima. Naposljetku, petim tužbenim razlogom ističu da Komisija nije ispunila svoju obvezu obrazlaganja.

9 Osim toga, tužitelji u replici ističu podredni tužbeni razlog u kojem navode nezakonitost Delegirane uredbe u smislu članka 277. UFEU-a.

Uvodna razmatranja o Uredbi 2020/852 i Delegiranoj uredbi

10 U skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe 2020/852, njome se utvrđuju kriteriji za utvrđivanje toga smatra li se gospodarska djelatnost okolišno održivom za potrebe određivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja. U skladu s njezinom uvodnom izjavom 3., ta je uredba ključan korak u usmjeravanju financijskih tokova prema održivim djelatnostima kako bi se do 2050. postigla klimatski neutralna Unija.

11 U tu se svrhu Uredbom 2020/852, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 6. i 12., uspostavlja jedinstveni sustav klasifikacije održivih djelatnosti (takozvana „taksonomija” ili „taksinomija”) kako bi se na razini Unije uskladili kriteriji za utvrđivanje toga je li gospodarska djelatnost okolišno održiva, čime se ulagačima i drugim gospodarskim subjektima pruža zajedničko shvaćanje gospodarskih djelatnosti koje su okolišno održive.

12 U skladu s člankom 3. Uredbe 2020/852, „[z]a potrebe utvrđivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja, gospodarska djelatnost smatra se okolišno održivom ako:

(a) znatno doprinosi jednom okolišnom cilju ili više njih koji su utvrđeni u članku 9. u skladu s člancima od 10. do 16.;

(b) ne šteti bitno nijednom okolišnom cilju utvrđenom u članku 9. u skladu s člankom 17.;

[…]

(d) usklađena je s kriterijima tehničke provjere koje je Komisija utvrdila u skladu s člankom 10. stavkom 3. [i] člankom 11. stavkom 3. […]”.

13 Šest okolišnih ciljeva navedenih u članku 9. Uredbe 2020/852 glasi kako slijedi:

„(a) ublažavanje klimatskih promjena;

(b) prilagodba klimatskim promjenama;

(c) održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa;

(d) prijelaz na kružno gospodarstvo;

(e) sprečavanje i kontrola onečišćenja;

(f) zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustavâ.”

14 Člankom 4. Uredbe 2020/852 predviđa se da države članice i Unija primjenjuju kriterije utvrđene u njezinu članku 3. kako bi utvrdile može li se gospodarska djelatnost smatrati okolišno održivom za potrebe bilo koje mjere kojom se propisuju zahtjevi za sudionike na financijskim tržištima ili izdavatelje u pogledu financijskih proizvoda ili korporativnih obveznica koji se stavljaju na raspolaganje kao okolišno održivi.

15 Člankom 10. stavkom 1. Uredbe 2020/852 predviđa se da „[se smatra] da se gospodarskom djelatnošću znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ako se tom djelatnošću znatno doprinosi stabilizaciji koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razini kojom se sprečava opasno antropogeno uplitanje u klimatski sustav u skladu s dugoročnim ciljem [Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama, odobrenog 12. prosinca 2015.] u pogledu temperature izbjegavanjem ili smanjenjem emisija stakleničkih plinova […] na sljedeće načine:

(a) proizvodnjom […] obnovljive energije u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001 [Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL 2018., L 328, str. 82. i ispravci SL 2020., L 311, str. 11.; SL 2022., L 41, str. 37. i SL 2023./90078, L)] […]”

16 „[U]blažavanje klimatskih promjena” definirano je u članku 2. točki 5. Uredbe 2020/852 kao „proces zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2° C te ulaganje napora da se ono ograniči na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, kako je utvrđeno u [Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama, odobrenom 12. prosinca 2015.]”

17 Člankom 10. stavkom 3. Uredbe 2020/852 predviđa se da Komisija donosi delegirani akt u skladu s člankom 23. navedene uredbe radi:

„(a) dopune stavaka 1. i 2. ovog članka utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za određivanje uvjeta pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena; i

(b) dopune članka 17. utvrđivanjem, za svaki relevantni okolišni cilj, kriterija tehničke provjere za određivanje toga uzrokuje li se gospodarskom djelatnošću za koju su kriteriji provjere utvrđeni na temelju […] ovog stavka [točke (a)] bitna šteta jednom od tih ciljeva ili više njih.”

18 Člankom 11. stavkom 1. Uredbe 2020/852 predviđa se da se smatra da se gospodarskom djelatnošću znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama ako ta djelatnost:

„(a) uključuje rješenja za prilagodbu kojima se znatno smanjuje rizik od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na tu gospodarsku djelatnost ili se znatno smanjuje taj štetan učinak, bez povećanja rizika od štetnog učinka na ljude, prirodu ili imovinu; ili

(b) pruža rješenja za prilagodbu kojima se, uz zadovoljavanje uvjeta utvrđenih u članku 16., znatno doprinosi sprečavanju ili smanjenju rizika od štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na ljude, prirodu ili imovinu, bez povećanja rizika od štetnog učinka na druge ljude, prirodu ili imovinu.”

19 Člankom 11. stavkom 3. Uredbe 2020/852 predviđa se da Komisija donosi delegirani akt u skladu s člankom 23. navedene uredbe radi:

„(a) dopune stavaka 1. i 2. ovog članka utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za određivanje uvjeta pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama; i

(b) dopune članka 17. utvrđivanjem, za svaki relevantni okolišni cilj, kriterija tehničke provjere za određivanje toga uzrokuje li se gospodarskom djelatnošću za koju su kriteriji tehničke provjere utvrđeni na temelju […] ovog stavka [točke (a)] bitna šteta jednom od tih ciljeva ili više njih.”

20 Članak 17. stavak 1. Uredbe 2020/852 glasi kako slijedi:

„Za potrebe članka 3. točke (b), uzimajući u obzir životni ciklus proizvoda i usluga koje pruža gospodarska djelatnost, uključujući dokaze iz postojećih procjena životnog ciklusa, smatra se da ta gospodarska djelatnost bitno šteti:

(a) ublažavanju klimatskih promjena ako ta djelatnost dovodi do bitnih emisija stakleničkih plinova;

(b) prilagodbi klimatskim promjenama ako ta djelatnost dovodi do povećanog štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu ili imovinu;

(c) održivoj uporabi i zaštiti vodnih i morskih resursa ako je ta djelatnost štetna:
i. za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela, među ostalim površinskih i podzemnih voda; ili
ii. za dobro stanje okoliša morskih voda;

(d) kružnom gospodarstvu, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje, ako:

i. ta djelatnost dovodi do znatne neučinkovitosti u uporabi materijala ili u izravnoj ili neizravnoj uporabi prirodnih resursa kao što su neobnovljivi izvori energije, sirovine, voda i zemlja u jednoj ili više faza životnog ciklusa proizvoda, uključujući u pogledu trajnosti, mogućnosti popravka, nadogradnje, ponovne uporabljivosti ili mogućnosti recikliranja proizvoda;
ii. ta djelatnost dovodi do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili
iii. dugoročno odlaganje otpada može uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu za okoliš;

(e) sprečavanju i kontroli onečišćenja, ako ta djelatnost dovodi do znatnog povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju u usporedbi sa stanjem prije početka obavljanja te djelatnosti; ili

(f) zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustavâ, ako je ta djelatnost:
i. u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustavâ; ili
ii. štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalim onih od interesa za Uniju.”

21 Člankom 19. stavkom 1. Uredbe 2020/852 predviđa se da kriteriji tehničke provjere utvrđeni na temelju, među ostalim, članka 10. stavka 3. i članka 11. stavka 3. navedene uredbe:

„(a) utvrđuju najrelevantnije potencijalne doprinose određenom okolišnom cilju i istodobno poštuju načelo tehnološke neutralnosti, uzimajući pritom u obzir kratkoročne i dugoročne učinke određene gospodarske djelatnosti;

[…]

(c) kvantitativni su i sadržavaju pragove u najvećoj mogućoj mjeri, a u suprotnom su kvalitativni;

[…]

(f) temelje se na nepobitnim znanstvenim dokazima i načelu opreznosti sadržanim u članku 191. UFEU-a;

[…]

(j) obuhvaćaju sve relevantne gospodarske djelatnosti u određenom sektoru i osiguravaju da se prema tim djelatnostima jednako postupa ako jednako doprinose okolišnim ciljevima utvrđenim u članku 9. ove Uredbe kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja; i

(k) jednostavni su za uporabu te postavljeni tako da se olakša provjera njihove usklađenosti.

[…]”

22 Delegirana uredba donesena je, među ostalim, na temelju članka 10. stavka 3. i članka 11. stavka 3. Uredbe 2020/852 (vidjeti točku 2. ove presude).

23 Člankom 1. Delegirane uredbe predviđa se da su kriteriji tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da gospodarska djelatnost znatno pridonosi ublažavanju klimatskih promjena i nanosi li ta gospodarska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju utvrđeni u Prilogu I. toj uredbi. U skladu s člankom 2 navedene delegirane uredbe, kriteriji

tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da gospodarska djelatnost znatno pridonosi prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta gospodarska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju utvrđeni su u Prilogu II. istoj delegiranoj uredbi.

24 Prilozi I. i II. Delegiranoj uredbi određuju kriterije tehničke provjere za svaku gospodarsku djelatnost koja je predmet navedene delegirane uredbe, osobito u točki 4.3. navedenog Priloga I. i u točki 4.3. navedenog Priloga II. kad je riječ o proizvodnji električne energije iz energije vjetra.

Uvodna razmatranja o zahtjevu za interno preispitivanje i opsegu nadzora Općeg suda

25 Na temelju članka 10. stavka 1. Uredbe br. 1367/2006, svaka nevladina organizacija koja zadovoljava kriterije iz članka 11. te uredbe ima pravo obrazloženim zahtjevom pokrenuti interno preispitivanje upravnog akta instituciji ili tijelu Unije koje ga je donijelo zbog toga što je protivan pravu zaštite okoliša u smislu članka 2. stavka 1. točke (f). te uredbe.

26 Sustavu internog preispitivanja svojstveno je da podnositelj zahtjeva za preispitivanje iznese konkretne i precizne razloge koji mogu dovesti u pitanje ocjene na kojima se temelji upravni akt (vidjeti u tom smislu presude od 12. rujna 2019., TestBioTech i dr./Komisija, C-82/17 P, EU:C:2019:719, t. 68.). Takav je podnositelj zahtjeva dužan navesti sve bitne činjenice ili pravne argumente koji mogu izazvati ozbiljne, tj. bitne dvojbe u pogledu ocjene koju su institucija ili tijelo Unije donijeli u predmetnom aktu (vidjeti u tom smislu presude od 12. rujna 2019., TestBioTech i dr./Komisija, C-82/17 P, EU:C:2019:719, t. 69. i od 6. listopada 2021., ClientEarth/Komisija, C-458/19 P, EU:C:2021:802, t. 60.).

27 Stoga se zahtjevom za interno preispitivanje upravnog akta nastoji utvrditi navodna nezakonitost ili nepostojanje osnovanosti predmetnog akta. Podnositelj zahtjeva, u skladu s člankom 12. Uredbe br. 1367/2006, u vezi s njezinim člankom 10., može protiv odluke kojom se zahtjev za interno preispitivanje odbija kao neosnovan pokrenuti postupak pred sudom Unije podnošenjem tužbe zbog nenadležnosti, bitne povrede postupka, povrede Ugovorâ ili bilo kojeg pravnog pravila koje se odnosi na njihovu primjenu odnosno zbog zlouporabe ovlasti (presuda od 12. rujna 2019., TestBioTech i dr./Komisija, C-82/17 P, EU:C:2019:719, t. 38.).

28 Takva tužba ne može se temeljiti na novim razlozima ili na dokazima koji nisu bili navedeni u zahtjevu za preispitivanje jer bi se zahtjevu koji se odnosi na obrazloženje takvog zahtjeva iz članka 10. stavka 1. Uredbe 1367/2006 oduzeo njegov koristan učinak te bi se izmijenio predmet postupka pokrenut tim zahtjevom (presuda od 12. rujna 2019., TestBioTech i dr./Komisija, C-82/17 P, EU:C:2019:719, t. 39.). Institucija ili tijelo Unije koje je autor upravnog akta čije se interno preispitivanje traži nije dužno ispitati druge razloge osim onih koje je podnositelj naveo prilikom podnošenja zahtjeva za interno preispitivanje (presuda od 12. rujna 2019., TestBioTech i dr./Komisija, C-82/17 P, EU:C:2019:719, t. 40.).

29 Međutim, od tužitelja koji podnosi tužbu pred Općim sudom protiv odluke kojom se odbija njegov zahtjev za interno preispitivanje ne može se zahtijevati da samo doslovno ponovi argumente koje je istaknuo u svojem zahtjevu za interno preispitivanje. Naime, s jedne strane, takav tužitelj mora moći istaknuti argumente kojima je cilj osporiti pravnu osnovanost odluke donesene u odgovoru na njegov zahtjev za interno preispitivanje. Međutim, takvim se argumentima ne može izmijeniti predmet postupka koji je pokrenut tim zahtjevom jer bi se u protivnom tom postupku oduzeo njegov koristan učinak. Konkretno, oni ne mogu uključivati nove argumente ili dokaze koji su mogli biti istaknuti već u zahtjevu za preispitivanje. S druge strane, argument koji nije bio

istaknut u stadiju zahtjeva za preispitivanje ne može se smatrati novim argumentom, koji je nedopušten u stadiju tužbe pred Općim sudom, ako je riječ samo o proširenju argumentacije koja je već iznesena u okviru tog zahtjeva. Kako bi se mogao smatrati proširenjem prethodno istaknutog razloga ili prigovora, novi argument mora biti dovoljno usko povezan s razlozima ili prigovorima koji su prvotno bili izneseni da bi ga se moglo smatrati posljedicom uobičajenog tijeka rasprave u okviru sudskog postupka. S obzirom na posebnu prirodu postupka preispitivanja uspostavljenog Uredbom br. 1367/2006, takva mogućnost ipak treba biti u skladu s nužnošću očuvanja korisnog učinka navedenog postupka, tako da ne može dopustiti tužitelju da izmijeni predmet tog postupka isticanjem novih razloga ili dokaza koji nisu dovoljno usko povezani s prigovorima istaknutima u stadiju zahtjeva za preispitivanje. Stoga se takav tužitelj ne može pozivati na nove „kontekstualne” argumente koji su izvan logike tog pravila o podudarnosti, osim ako se ne smatra da su takvi argumenti u svakom slučaju bespredmetni (vidjeti presudu od 21. veljače 2024., PAN Europe/Komisija, T-536/22, žalbeni postupak u tijeku, EU:T:2024:98, t. 44. do 47. i navedenu sudsku praksu).

30 U okviru tužbe protiv odluke kojom se zahtjev za interno preispitivanje odbija kao neosnovan, dopušteni su samo tužbeni razlozi kojima se nastoje dokazati pogreške koje se tiču prava ili pogreške u ocjeni u pogledu nezakonitosti te odluke, a ne oni koji se odnose na upravni akt čije je interno preispitivanje zatraženo (presuda od 6. listopada 2021., ClientEarth/Komisija, C-458/19 P, EU:C:2021:802, t. 49.).

31 U načelu, opseg sudskog nadzora odluke kojom se odbija zahtjev za interno preispitivanje ne razlikuje se od opsega sudskog nadzora upravnog akta koji je bio predmet navedenog zahtjeva ako je protiv tog akta potrebno podnijeti pravni lijek pred sudom (vidjeti u tom smislu presudu od 15. prosinca 2016., TestBioTech i dr./Komisija, T-177/13, neobjavljenu, EU:T:2016:736, t. 76. i 81.).

32 Prema sudskoj praksi, kada je institucija Unije pozvana provesti složene ocjene, poput onih na kojima se temelji izrada kriterija tehničke provjere kako bi se utvrdilo je li gospodarska djelatnost održiva sa stajališta okoliša, ona raspolaže širokom diskrecijskom ovlašću (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija, C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 53. i navedenu sudsku praksu). U tom slučaju sudski nadzor koji sud Unije mora provesti u pogledu osnovanosti razloga odluke poput pobijane odluke ne smije dovesti do toga da on Komisijinu ocjenu zamijeni svojom ocjenom, već mu je cilj provjeriti da se ta odluka ne temelji na materijalno netočnim činjenicama i da ne sadržava očitu pogrešku u ocjeni ili zlouporabu ovlasti (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 4. svibnja 2023., BCE/Crédit lyonnais, C-389/21 P, EU:C:2023:368, t. 55. i navedenu sudsku praksu).

33 U tom pogledu, ustaljena je sudska praksa da sud Unije ne treba provjeriti samo činjeničnu točnost navedenih dokaza, njihovu pouzdanost i dosljednost već također ispitati sadržavaju li ti elementi sve relevantne podatke koje treba uzeti u obzir za ocjenu složene situacije i jesu li takve naravi da potkrjepljuju zaključke koji iz njih proizlaze (vidjeti presudu od 4. svibnja 2023., BCE/Crédit lyonnais, C-389/21 P, EU:C:2023:368, t. 56. i navedenu sudsku praksu). Naime, kada neka institucija posjeduje široku diskrecijsku ovlast, suštinsku važnost ima poštovanje procesnih garancija, među kojima se nalazi i obveza nadležne institucije da pažljivo i nepristrano ispita sve elemente relevantne za predmetni slučaj (vidjeti presudu od 4. svibnja 2023., BCE/Crédit lyonnais, C-389/21 P, EU:C:2023:368, t. 57. i navedenu sudsku praksu).

34 Kako bi se utvrdilo da je institucija počinila očitu pogrešku u ocjeni složenih činjenica kojom bi se opravdalo poništenje akta koji je donijela, dokazi u potporu takvoj tvrdnji moraju biti dovoljni da ocjena činjenica navedena u tom aktu nije uvjerljiva (vidjeti u tom smislu presude od 14. lipnja 2018., Lubrizol France/Vijeće, C-223/17 P, neobjavljenu, EU:C:2018:442, t. 39. i od 7. svibnja 2020., BTB Holding Investments i Duferco Participations Holding/Komisija, C-148/19 P, EU:C:2020:354, t. 74.).

Prvi tužbeni razlog, koji se odnosi na izradu Delegirane uredbe

35 Tužitelji osporavaju odgovore koje je Komisija u pobijanoj odluci dala na zahtjev za interno preispitivanje koji se odnose na određene aspekte izrade Delegirane uredbe. U okviru triju različitih dijelova ovog tužbenog razloga tvrde da se tim odgovorima povređuju brojne odredbe.

Prvi dio, koji se temelji na povredi članaka 6. do 8. Aarhuške konvencije i članka 9. Uredbe br. 1367/2006

36 Tužitelji tvrde da Komisijin odgovor u pobijanoj odluci na zahtjev za interno preispitivanje u vezi s određenim aspektima izrade Delegirane uredbe ne odgovara razini obavješćivanja javnosti i savjetovanja s javnošću predviđenih člancima 6. do 8. Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (SL 2005., L 124, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str. 151.; u daljnjem tekstu: Aarhuška konvencija) koja je odobrena Odlukom Vijeća 2005/370/EZ od 17. veljače 2005. o zaključivanju, u ime Europske zajednice, Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (SL 2005., L 124, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 3., str. 10.) i člankom 9. Uredbe br. 1367/2006. Kao prvo, postupak obavješćivanja i savjetovanja započeo je čak i prije donošenja Uredbe 2020/852. Kao drugo, tužitelji smatraju da, iako odgovaraju definiciji „zainteresirane javnosti" u smislu navedene konvencije, ne smatraju se „relevantnim dionicima" s kojima se Komisija savjetovala. Kao treće, u kontekstu druge polovice 2020. i tijekom 2021. pojam „obavješćivanje i sudjelovanje javnosti" imao je drukčiji smisao koji je trebalo uzeti u obzir u postupku savjetovanja. Kao četvrto, pobijana odluka sadržava nove informacije koje nisu jasno izražene u toj delegiranoj uredbi i koje nisu bile uzete u obzir prilikom njezine izrade, iako je u tom pogledu javnost trebala biti obaviještena te se s njome trebalo savjetovati prije donošenja navedene delegirane uredbe.

37 Tužitelji u replici ističu da Komisija ne navodi da je posebno obavijestila o pitanju kriterija tehničke provjere u svrhu taksonomije i prilikom izrade Delegirane uredbe kako bi dobila informacije o tom konkretnom pitanju. Prema njihovu mišljenju, Komisija ne navodi ni sadržaj tih doprinosa ni način na koji su u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir. Tvrde da je navedena delegirana uredba obuhvaćena definicijom „planova ili programa" u smislu članka 9. Uredbe br. 1367/2006.

38 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

39 U točki 48. tužbe tužitelji navode da se „[z]akonitost izrade Delegirane uredbe osporava u zahtjevu [za interno preispitivanje] (prilog A.1 tužbi, str. 13. i 14.)". U tom pogledu valja istaknuti da taj zahtjev sadržava dio naslovljen „Preispitivanje pripreme Delegirane uredbe" koji počinje na stranici 13. odlomkom koji glasi kako slijedi: „[Tužitelji] zahtijevaju da se odredbe [navedene] delegirane uredbe koje se odnose na [gospodarsku] djelatnost proizvodnje električne energije iz

energije vjetra preispitaju primjenom koraka predviđenih relevantnim odredbama Uredbe 2020/852”. Slijedom toga, tužitelji su svoje argumente podijelili u četiri skupine. Ovaj dio odnosi se na treću skupinu argumenata navedenu u dvama odlomcima koji glase kako slijedi:

„Kao treće, preispitivanjem relevantnih kriterija tehničke provjere trebalo bi predvidjeti i prethodno obavješćivanje javnosti i savjetovanje s javnošću, kako se zahtijeva Aarhuškom konvencijom.

Konkretno, obavješćivanje javnosti i savjetovanje s javnošću u pogledu relevantnih kriterija tehničke provjere trebali bi se temeljiti na revidiranom nacrtu delegirane uredbe.”

40 Međutim, iz teksta odlomaka o kojima je riječ, u vezi s uvodnim stavkom, ne proizlazi da tužitelji smatraju da je Komisija donijela Delegiranu uredbu protivno posebnim aspektima Aarhuške konvencije koji se u njima navode.

41 Naprotiv, u tekstu stavaka o kojima je riječ navodi se da je, prema mišljenju tužiteljâ, Komisija trebala uzeti u obzir postupovne aspekte prilikom budućeg internog preispitivanja Delegirane uredbe koje je trebala provesti.

42 Iz toga slijedi da, suprotno onomu što se zahtijeva sudskom praksom navedenom u točki 26. ove presude, u predmetnim odlomcima tužitelji nisu, u zahtjevu za interno preispitivanje, iznijeli konkretne i precizne razloge koji mogu dovesti u pitanje ocjene na kojima se temelji Delegirana uredba kao upravni akt niti su naveli činjenice ili bitne pravne argumente koji mogu izazvati ozbiljne, odnosno bitne dvojbe u pogledu ocjene koju je Komisija donijela u Delegiranoj uredbi kao aktu na koji se odnosi zahtjev za interno preispitivanje.

43 Međutim, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 28. ove presude, Komisija nije bila dužna ispitati druge razloge osim onih koje su tužitelji iznijeli prilikom podnošenja zahtjeva za interno preispitivanje. Konkretno, ona nije bila dužna na vlastitu inicijativu ispitati moguće razloge u vezi s obavješćivanjem javnosti i savjetovanjem s javnošću prilikom izrade i donošenja Delegirane uredbe, na koje se tužitelji nisu pozvali.

44 Stoga se ovaj dio ne može prihvatiti.

Drugi dio, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1367/2006

45 Tužitelji tvrde da Komisija u pobijanoj odluci nije odgovorila na određene točke istaknute u zahtjevu za interno preispitivanje, čime je povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe br. 1367/2006. Te su točke, kao prvo, Komisijina obveza da prije donošenja Delegirane uredbe prikupi sve potrebno stručno znanje, kao drugo, činjenica da je Platforma za održivo financiranje u pogledu kriterija tehničke provjere dala mišljenje nakon navedenog donošenja i, kao treće, činjenica da navedena delegirana uredba i Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2486 od 27. lipnja 2023. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi održivom korištenju i zaštiti vodnih i morskih resursa, prelasku na kružno gospodarstvo, sprečavanju i kontroli onečišćenja ili zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju i o izmjeni Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 u pogledu specifičnih javnih objava informacija o

tim ekonomskim djelatnostima (SL 2023./2486, L), o drugim okolišnim ciljevima, nisu donesene u rokovima predviđenim Uredbom 2020/852, na način da druga delegirana uredba nije bila dostupna prilikom izrade prve delegirane uredbe.

46 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

47 Iz spisa proizlazi da se prve dvije točke koje su tužitelji istaknuli (vidjeti točku 45. ove presude) odnose na prve dvije skupine argumenata navedene u dijelu naslovljenom „Preispitivanje pripreme Delegirane uredbe” u četirima odlomcima koji glase kako slijedi:

„Kao prvo, to ispitivanje relevantnih kriterija tehničke provjere trebalo bi uključivati savjete Platforme za održivo financiranje predviđene [člankom 20. stavkom 2.] Uredbe 2020/852.

Trenutačno iz vlastitog izvješća [Platforme za održivo financiranje] jasno proizlazi da je ‚platforma usmjerena na [kriterije tehničke provjere] i davanje preporuke Komisiji u pogledu drugog nacrta delegiranog akta o djelatnostima održivim za okolišne ciljeve 3 – 6’ […].

Preispitivanje bi stoga trebalo uključivati posebne savjete [Platforme za održivo financiranje] u pogledu kriterija tehničke provjere za znatan doprinos proizvodnje električne energije iz energije vjetra prvim dvama okolišnim ciljevima, a to su ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama.

S druge strane, iz prethodne točke proizlazi da Delegirana uredba ne ispunjava zahtjev da ‚[prikupi] sve potrebno stručno znanje prije donošenja’, kako je predviđen u [članku 23. stavku 4.] Uredbe 2020/852.”

48 U prva tri odlomka o kojima je riječ ne navode se nikakvi konkretni razlozi u pogledu pravilnosti donošenja Delegirane uredbe. Činjenica da tužitelji smatraju da se taj postupak nije odvijao na pravilan način proizlazi samo iz tog četvrtog odlomka.

49 Stoga iz četiriju odlomaka o kojima je riječ proizlazi da je jedini precizan i konkretan razlog koji su tužitelji istaknuli u zahtjevu za interno preispitivanje bilo to da je Komisija postupila protivno članku 23. stavku 4. Uredbe 2020/852, time što nije prikupila sve potrebno stručno znanje prije donošenja i tijekom izrade Delegirane uredbe, s obzirom na to da Platforma za održivo financiranje nije dala nikakvo mišljenje o kriterijima tehničke provjere koji se odnose na okolišne ciljeve ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama.

50 Međutim, u točki 3. Priloga I. pobijanoj odluci Komisija navodi sljedeće:

„Člankom 20. stavkom 2. točkom (a) i uvodnom izjavom 38. Uredbe [2020/852] predviđa se da Platforma savjetuje Komisiju o kriterijima tehničke provjere, dok se člankom 10. stavkom 4., člankom 11. stavkom 4. i uvodnom izjavom 54. [iste] uredbe od Komisije zahtijeva da se savjetuje s Platformom prije donošenja delegiranih akata koji sadržavaju kriterije tehničke provjere o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama. U tim se odredbama ne utvrđuju pojedinosti i rok za savjetovanje s Platformom, nego se samo navodi da se savjetovanje mora provesti prije donošenja delegiranih akata.

[…]

Na temelju članka 10. stavka 4., članka 11. stavka 4. i članka 20. Uredbe [2020/852] Komisija je 19. studenoga 2020. pozvala Platformu da iznese svoje mišljenje o nacrtu delegiranog akta prije njegova donošenja. Komisija je 20. studenoga 2020. objavila nacrt delegiranog akta za javno savjetovanje do 18. prosinca 2020. Platforma je 18. prosinca 2020. uputila primjedbe na nacrt delegiranog akta (dokument koji je sada dostupan na stranici
,
https://finance.ec.europa.eu/system/files/2020-12/201218-eu-platform-on-sustainable-finance-opinion-taxonomy-delegated-act_en.pdf') u okviru javnog savjetovanja. Stoga je provedeno odgovarajuće savjetovanje s Platformom tijekom izrade delegiranog akta i prije njegova donošenja. Komisija je konačni nacrt donijela tek 4. lipnja 2021. […]"

51 S obzirom na ta jasna objašnjenja, tužitelji se pogrešno vode time što ističu da se „[pobijanom] odlukom ne osporava činjenica da je mišljenje Platforme koje se konkretno odnosi na kriterije tehničke provjere buduće delegirane uredbe izdano 31. kolovoza 2021., odnosno nakon donošenja Delegirane uredbe 4. lipnja 2021.".

52 Naime, Komisija je u pobijanoj odluci dobro objasnila da se savjetovala s Platformom za održivo financiranje te da je ona uputila svoje primjedbe 18. prosinca 2020., odnosno prije donošenja Delegirane uredbe, tako da tvrdnje tužiteljâ u suprotnom smislu nisu osnovane.

53 Kad je riječ o trećoj točki koju su tužitelji istaknuli (vidjeti točku 45. ove presude), ona se odnosi na četvrtu skupinu argumenata navedenu u dijelu naslovljenom „Preispitivanje pripreme Delegirane uredbe" u trima odlomcima koji glase kako slijedi:

„Kao četvrto, ispitivanje relevantnih kriterija tehničke provjere trebalo bi provesti istodobno s obzirom na sve okolišne ciljeve iz članka 9. Uredbe 2020/852, kako su predviđeni u člancima 10. do 15. i […] 19. Uredbe 2020/852 s njima u vezi.

Konkretno, prvi delegirani akt (sada Delegirana uredba) o kriterijima tehničke provjere za prva dva okolišna cilja (i načelo [nenanošenja bitne štete] u pogledu drugih okolišnih ciljeva) trebao je biti donesen do ‚do 31. prosinca 2020. kako bi [se] osigurala njegov[a] primjen[a] od 1. siječnja 2022.' (članak 10. stavak 6. i članak 11. stavak 6. Uredbe 2020/852), dok je drugi delegirani akt o kriterijima tehničke provjere koji se odnose na druge okolišne ciljeve trebao biti donesen do , 31. prosinca 2021. kako bi [se] osigurala njegov[a] primjen[a] od 1. siječnja 2023.' (stavak 5. članaka 12. do 15. Uredbe 2020/852).

Drugim riječima, ta dva delegirana akta trebala su biti […] pripremljena i donesena prije nego što prvi od njih (Delegirana uredba) postane primjenjiv. Stoga bi preispitivanje Delegirane uredbe trebalo provesti s obzirom na drugi delegirani akt, kao što je prvotno predviđeno Uredbom 2020/852."

54 Kao što to pravilno ističu tužitelji, Komisija se nije osvrnula na tu točku u pobijanoj odluci. Međutim, ističe da je, s obzirom na to da nije bila potkrijepljena, ta točka nedopuštena, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 26. ove presude, tako da Komisija na nju nije mogla odgovoriti.

55 Najprije valja istaknuti da se stavkom 6 članaka 10. i 11. Uredbe 2020/852 doista predviđa da Komisija donosi delegirane akte kojima se utvrđuju kriteriji tehničke provjere za dva okolišna cilja – ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama – „do 31. prosinca 2020.

kako bi [se] osigurala [njihova] primjena od 1. siječnja 2022.”. Suprotno tomu, stavkom 5. članaka 12. do 15. Uredbe 2020/852 određuje se da Komisija donosi delegirane akte kojima se utvrđuju kriteriji tehničke provjere za ostala četiri okolišna cilja navedena u članku 9. Uredbe 2020/852 „do 31. prosinca 2021. kako bi [se] osigurala [njihova] primjena od 1. siječnja 2023.”.

56 Komisija je zapravo donijela Delegiranu uredbu tek 4. lipnja 2021., ali se primjenjuje od 1. siječnja 2022. (članak 3. drugi stavak navedene delegirane uredbe). Kad je riječ o Delegiranoj uredbi 2023/2486 za ostala četiri okolišna cilja, Komisija ju je donijela 27. lipnja 2023. Primjenjuje se od 1. siječnja 2024. (članak 6. drugi stavak te delegirane uredbe).

57 Stoga se ispostavlja da rokovi za donošenje predviđeni, s jedne strane, stavkom 6. članaka 10. i 11. Uredbe 2020/852 i, s druge strane, stavkom 5. članaka 12. do 15. te uredbe, nisu poštovani.

58 Međutim, u ovom slučaju tužitelji tvrde da je Delegiranu uredbu trebalo izraditi s obzirom na sadržaj Delegirane uredbe 2023/2486 za ostala četiri okolišna cilja. Stoga smatraju da je zbog nedostupnosti potonje uredbe prilikom pripreme Delegirane uredbe, ta uredba nevaljana.

59 Međutim, činjenica da je Delegirana uredba 2023/2486 za ostala četiri okolišna cilja donesena nakon Delegirane uredbe odgovara rokovima predviđenima, s jedne strane, u stavku 6. članaka 10. i 11. Uredbe 2020/852 i, s druge strane, u stavku 5. članaka 12. do 15. te uredbe. Čak i da su se ti rokovi poštovali, Delegirana uredba bila bi donesena „do 31. prosinca 2020.”, dok je Delegirana uredba 2023/2486 za ostala četiri okolišna cilja trebala uslijediti „do 31. prosinca 2021.”. Stoga je očito da je slijed dviju delegiranih uredbi koji se zagovara navedenim odredbama Uredbe 2020/852 u potpunosti poštovan, iako su te delegirane uredbe donesene nepravodobno.

60 U tim okolnostima, čak i pod pretpostavkom da je taj argument tužiteljâ dopušten, bilo u stadiju zahtjeva za interno preispitivanje ili u stadiju ove tužbe, on ni u kojem slučaju ne može izazvati ozbiljne, odnosno bitne dvojbe u pogledu ocjena koje je Komisija donijela u Delegiranoj uredbi.

61 Slijedom navedenog, ovaj dio treba u cijelosti odbiti.

Treći dio, koji se odnosi na povredu članka 10. stavka 4., članka 11. stavka 4. i članka 20. stavka 2. Uredbe 2020/852

62 Tužitelji u biti smatraju da prije donošenja Delegirane uredbe nije provedeno pravilno savjetovanje s Platformom za održivo financiranje predviđenom člankom 20. Uredbe 2020/852, čime su povrijeđeni članak 10. stavak 4., članak 11. stavak 4. i članak 20. stavak 2. Uredbe 2020/852. Prema njihovu mišljenju, pobijanom odlukom ne osporava se tvrdnja iz zahtjeva za interno preispitivanje prema kojoj je ta platforma sama navela da je ona ponajprije bila ovlaštena obraditi nacrt delegiranog akta koji se odnosi na druge okolišne ciljeve. Usto, savjetovanje s istom platformom nije se konkretno odnosilo na precizne kriterije tehničke provjere kako su navedeni u toj delegiranoj uredbi. Predmetna platforma trebala je dati mišljenje o tom pitanju tek nakon donošenja te delegirane uredbe. Prema mišljenju tužiteljâ, činjenicu da navedena odluka ne sadržava obvezu Komisije da ispravi te povrede također treba smatrati povredom članka 10. stavaka 2. i 3. Uredbe br. 1367/2006.

63 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

64 Tvrdnje koje su tužitelji istaknuli u okviru ovog dijela odnose se na prvu skupinu argumenata iznesenih u dijelu naslovljenom „Preispitivanje pripreme Delegirane uredbe”.

65 Kao što je to navedeno u točkama 50. i 52. ove presude, pobijanom odlukom objašnjava se da je Komisija pozvala Platformu za održivo financiranje da iznese svoje mišljenje o nacrtu delegiranog akta prije njegova donošenja, da je Komisija 20. studenoga 2020. objavila nacrt delegiranog akta za javno savjetovanje do 18. prosinca 2020. i da je 18. prosinca 2020. Platforma uputila svoje primjedbe na nacrt delegiranog akta.

66 Tužitelji se u tužbi pozivaju na drugi dokument, navodno od 31. kolovoza 2021., kako bi istaknuli dvije stvari. S jedne strane, iz tog dokumenta proizlazi da je Platforma za održivo financiranje smatrala da je ovlaštena samo za obradu drugog nacrta delegiranog akta koji se odnosi na ostala četiri okolišna cilja. S druge strane, navedena je platforma samo u okviru tog dokumenta dala svoje mišljenje koje se konkretno odnosilo na kriterije tehničke provjere „buduće delegirane uredbe”.

67 Međutim, kao što to pravilno ističe Komisija, predmetni dokument, na koji se pozivaju tužitelji, nije relevantan u ovom slučaju. Naime, s internetske stranice Platforme za održivo financiranje proizlazi da je ona 3. kolovoza 2021. objavila nacrt mišljenja za kriterije tehničke provjere u pogledu ostalih četiriju okolišnih ciljeva kako bi prikupila primjedbe, s obzirom na to da je konačno mišljenje objavljeno 30. ožujka 2022.

68 Po definiciji, mišljenja iz točke 67. ove presude uopće se ne odnose na prva dva okolišna cilja za koja su kriteriji tehničke provjere utvrđeni Delegiranom uredbom. Ona su stoga potpuno irelevantna u ovom slučaju.

69 U preostalom dijelu tužitelji u biti ističu da mišljenje Platforme za održivo financiranje od 18. prosinca 2020. nije bilo potpuno jer se navedena platforma ograničila na razmatranje općih pitanja a da pritom nije razmotrila precizne kriterije tehničke provjere. Tužitelji iz te okolnosti zaključuju da prilozi Delegiranoj uredbi koji sadržavaju te kriterije nisu bili priloženi nacrtu Delegirane uredbe koji je Komisija proslijedila toj platformi radi davanja mišljenja.

70 U tom pogledu Komisija tvrdi da su i nacrt Delegirane uredbe i njegovi prilozi 19. studenoga 2020. podneseni na mišljenje Platformi za održivo financiranje.

71 U ovom slučaju iz podataka dostupnih na Komisijinu portalu „Bolja regulativa” proizlazi da su nacrt delegirane uredbe i njegova dva priloga objavljeni 20. studenoga 2020. radi javnog savjetovanja do 18. prosinca 2020. Stoga, čak i pod pretpostavkom da Komisija 19. studenoga 2020. nije dostavila te priloge kad je pozvala Platformu za održivo financiranje da podnese svoje mišljenje o projektu, ta je platforma imala pristup navedenim prilozima najkasnije dan nakon što joj je upućen poziv te ih je mogla uzeti u obzir kako bi dala svoje mišljenje.

72 S obzirom na to da tužitelji nisu mogli osporiti Komisijinu tvrdnju prema kojoj je s Platformom za održivo financiranje provedeno savjetovanje o nacrtu delegirane uredbe i njegovim prilozima u kojima se navode kriteriji tehničke provjere, također nije relevantno to što se navedena platforma nije detaljno izjasnila o navedenim kriterijima tehničke provjere, nego je samo iznijela općenita očitovanja.

73 Naime, iako se stavkom 4. članaka 10. i 11. Uredbe 2020/852 predviđa da se, „[p]rije donošenja delegiranog akta iz stavka 3. ovog članka Komisija […] savjetuje s Platformom iz članka 20. u pogledu kriterija tehničke provjere iz stavka 3. ovog članka”, te se odredbe ne mogu tumačiti na

način da im se protivi donošenje tih delegiranih akata ako, kao u ovom slučaju, navedena platforma nije izričito zauzela stajalište o svim aspektima nacrta delegiranih akata koji su joj podneseni na mišljenje.

74 Slijedom toga, ovaj dio treba zanemariti, tako da prvi tužbeni razlog valja odbiti u cijelosti.

Drugi tužbeni razlog, koji se odnosi na ublažavanje klimatskih promjena

75 Drugi tužbeni razlog sastoji se od četiriju dijelova, koji se temelje, kao prvo, na povredi članka 37. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, članka 191. UFEU-a i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe 2020/852, kao drugo, na povredi članka 10. stavka 3. točke (a) Uredbe 2020/852, kao treće, na povredi članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe 2020/852 i, kao četvrto, na povredi članka 19. stavka 3. Uredbe 2020/852.

76 Tužitelji u biti dovode u pitanje dva pristupa koja je, prema njihovu mišljenju, Komisija primijenila prilikom utvrđivanja kriterija tehničke provjere za proizvodnju električne energije iz energije vjetra. U biti tvrde da je Komisija, time što je u pobijanoj odluci branila ta dva pristupa unatoč argumentima koje su tužitelji istaknuli u zahtjevu za interno preispitivanje, povrijedila različite odredbe prava Unije.

77 Opći sud smatra korisnim ukratko sažeti te dvije kritike tužiteljâ prije nego što započne svoju analizu četiriju dijelova koje su tužitelji iznijeli.

78 S jedne strane, tužitelji kritiziraju činjenicu da se kriterijima tehničke provjere za proizvodnju električne energije iz energije vjetra ne predviđa da se emisije CO_2 po kilovatsatu (kWh) električne energije proizvedene iz energije vjetra stvarno izmjere i da se poštuje određeni prag. Naime, u točki 4.3. Priloga I. Delegiranoj uredbi, kao kriterij tehničke provjere za znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena samo se predviđa da se „[p]ri obavljanju djelatnosti proizvodi […] električna energija iz energije vjetra”. Stranke ne osporavaju da to konkretno znači da se obavljanje te gospodarske djelatnosti u navedenoj delegiranoj uredbi uvijek smatra takvim da ono znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, neovisno o konkretnim okolnostima.

79 Tužitelji opisuju tu situaciju na način da se njome uspostavlja „izuzeće” od obveze provođenja stvarnog kvantitativnog mjerenja emisija CO_2 po kWh električne energije proizvedene iz energije vjetra i „pretpostavka” da ta djelatnost uvijek znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.

80 S druge strane, tužitelji smatraju nužnim uzeti u obzir „neredovitost” proizvodnje električne energije iz energije vjetra. Količina električne energije proizvedene iskorištavanjem obnovljivih izvora energije, osobito energije vjetra, ovisi o vremenskim prilikama, prije svega o intenzitetu vjetra u slučaju energije vjetra. Slijedom toga, postrojenje za proizvodnju električne energije iz energije vjetra ne stavlja uvijek na raspolaganje istu električnu snagu elektroenergetskoj mreži, a stoga u konačnici i potrošačima električne energije. Ta se snaga koja je stavljena na raspolaganje razlikuje ovisno o vremenskim uvjetima. Stoga se, kako bi se u svakom trenutku zadovoljila potražnja za električnom energijom, od drugih elektrana može tražiti da „nadoknadi nedostatnu proizvodnju” vjetroelektrane.

81 Prema mišljenju tužiteljâ, kako bi se pravilno izmjerile emisije CO_2 iz proizvodnje električne energije iz energije vjetra, valja uzeti u obzir emisije tih drugih elektrana koje „nadoknađuju nedostatnu proizvodnju” vjetroelektrane. Međutim, Delegiranom uredbom nije utvrđena obveza da se uzmu u obzir te emisije, što tužitelji ponovno kvalificiraju kao „izuzeće”.

82 Prije ispitivanja četiriju dijelova ovog tužbenog razloga, valja odlučiti o dopuštenosti argumenata koje su tužitelji istaknuli u dopisu koji su podnijeli tajništvu Općeg suda 6. prosinca 2023.

Argumenti koje su tužitelji istaknuli u dopisu koji su podnijeli tajništvu Općeg suda 6. prosinca 2023.

83 Tužitelji su 6. prosinca 2023. tajništvu podnijeli dopis zajedno s prilogom, odnosno Obavijest Komisije Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete u okviru Uredbe o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost" (SL C/2023./111, C). Prema njihovu mišljenju, taj dopis i njegov prilog dopušteni su na temelju članka 85. stavka 3. Poslovnika Općeg suda kao novo dokazno sredstvo jer je navedena obavijest postala dostupna tek nakon podnošenja tužbe i nakon zatvaranja pisanog dijela postupka. Oni u biti smatraju da ta obavijest potvrđuje njihove argumente u potporu drugom tužbenom razlogu, prema kojima valja uzeti u obzir neredovitu prirodu proizvodnje električne energije iz energije vjetra kao i one kojima tvrde da Komisija nije poštovala tehnološku neutralnost.

84 Tajništvo je 12. prosinca 2023. obavijestilo stranke, među ostalim, da je Komisija pozvana da na raspravi zauzme stajalište o dopuštenosti i osnovanosti dopisa koji su tužitelji podnijeli tajništvu 6. prosinca 2023. i njegova priloga.

85 U tom pogledu, Komisija je na raspravi podnijela svoja očitovanja, što je zabilježeno u zapisniku s rasprave. Ističe da je obavijest priložena dopisu koji su tužitelji podnijeli tajništvu 6. prosinca 2023. nedopuštena i, u svakom slučaju, da nije relevantna.

86 U skladu s člankom 84. stavkom 1. Poslovnika, tijekom postupka zabranjeno je iznositi nove razloge, osim ako se ne temelje na pravnim ili činjeničnim pitanjima za koja se saznalo tijekom postupka.

87 Prema sudskoj praksi, članak 84. stavak 1. Poslovnika primjenjuje se i na prigovore i na argumente (vidjeti presudu od 14. srpnja 2021., AQ/eu-LISA, T-164/19, neobjavljenu, EU:T:2021:456, t. 59. i navedenu sudsku praksu).

88 Kao što je to navedeno u točki 83. ove presude, u dopisu koji su podnijeli tajništvu 6. prosinca 2023. tužitelji u biti smatraju da obavijest priložena navedenom dopisu potvrđuje njihove argumente u potporu drugom tužbenom razlogu, prema kojima valja uzeti u obzir neredovitu prirodu proizvodnje električne energije iz energije vjetra, kao i one kojima tvrde da Komisija nije poštovala tehnološku neutralnost. S obzirom na to da tužitelji argumente iz tog dopisa temelje na obavijesti koja mu je bila priložena, oni stoga ističu nove argumente u smislu članka 84. stavka 1. Poslovnika.

89 Kao što je to također navedeno u točki 83. ove presude, tužitelji smatraju da su dopis koji su podnijeli tajništvu 6. prosinca 2023. i njegov prilog dopušteni jer je obavijest koja je predmet tog priloga i na kojoj se temelje novi argumenti izneseni u navedenom dopisu postala dostupna tek nakon podnošenja tužbe i nakon zatvaranja pisanog dijela postupka u ovom slučaju. Stoga oni u biti ističu da je objava navedene obavijesti pravni ili činjenični element za koji se saznalo tijekom postupka, u smislu članka 84. stavka 1. Poslovnika, i koji stoga opravdava iznošenje novih argumenata sadržanih u tom dopisu.

90 Međutim, iako je točno da je obavijest o kojoj je riječ objavljena u *Službenom listu* tek 11. listopada 2023., dakle tek nakon zatvaranja pisanog dijela postupka u ovom slučaju, i tužiteljima dostavljena dopisom tajništva od 4. svibnja 2023., valja utvrditi da su dva precizna odlomka te obavijesti, na koja upućuju tužitelji, odnosno prvi i treći stavak točke 2.4., naslovljene „Vodeća načela za ocjenjivanje usklađenosti s načelom nenanošenja bitne štete” već bila sadržana u ranijoj istovjetnoj verziji te obavijesti koja je već bila objavljena u *Službenom listu* 18. veljače 2021. (SL 2021., C 58, str. 1.), dakle prije podnošenja tužbe.

91 S obzirom na to da su odlomci o kojima je riječ već bili objavljeni prije podnošenja tužbe, oni se ne mogu smatrati pravnim ili činjeničnim elementima za koje se saznalo tijekom postupka, u smislu članka 84. stavka 1. Poslovnika. Njihovo ponovno objavljivanje nakon zatvaranja pisanog dijela postupka ne može to izmijeniti.

92 Iz toga slijedi da argumente sadržane u dopisu koji su tužitelji podnijeli tajništvu 6. prosinca 2023. treba odbaciti kao nedopuštene a da pritom nije potrebno analizirati dopuštenost tog dopisa kao takvog ni dopuštenost obavijesti koja mu je bila priložena.

Prvi dio, koji se temelji na povredi članka 37. Povelje o temeljnim pravima, članka 191. UFEU-a i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe 2020/852

93 Kad je riječ o proizvodnji električne energije iz energije vjetra, tužitelji smatraju da se Delegiranom uredbom ne utvrđuje obveza provođenja stvarnog kvantitativnog mjerenja emisija CO_2 po kWh električne energije proizvedene iz energije vjetra ni mjerenja utjecaja neredovitosti proizvodnje električne energije iz energije vjetra na emisije CO_2 po kWh proizvedene električne energije, iz svih izvora energije. Naprotiv, ta se delegirana uredba temelji na pretpostavci da je proizvodnja električne energije iz energije vjetra u skladu sa zahtjevima iz Uredbe 2020/852.

94 Prema mišljenju tužiteljâ, takvim se pristupom izbjegava traženje i razmatranje uvjerljivih znanstvenih dokaza koji se odnose na tu djelatnost, što nije u skladu s načelom opreznosti i ne dovodi do toga da se uzmu u obzir dostupni znanstveni i tehnički podaci, što je protivno članku 19. stavku 1. točki (f) Uredbe 2020/852 i članku 191. stavku 1. UFEU-a. Taj pristup ne predstavlja ni razborito i racionalno korištenje prirodnih bogatstava te ga ne treba smatrati dokazom da djelatnost doprinosi borbi protiv klimatskih promjena u smislu članka 191. UFEU-a. Na taj način, protivno članku 37. Povelje o temeljnim pravima, visoka razina zaštite okoliša i poboljšanje njegove kvalitete nisu osigurani u skladu s načelom održivog razvoja.

95 Tužitelji ističu da se ne može smatrati da studija Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) sadržava znanstvene podatke na temelju koji bi se mogli utvrditi kriteriji tehničke provjere u smislu članka 19. Uredbe 2020/852. Prema njihovu mišljenju, člankom 19. stavkom 1. točkom (f) te uredbe upućuje se na analizu na razini sektora (u ovom slučaju elektroenergetskog sektora) i nužnost da se rezultati djelatnosti u određenom sektoru usporede s njihovim doprinosom okolišnim ciljevima. Smatraju da su podaci o razini emisija CO_2 za proizvodnju jednog kWh električne energije po izvoru i u stvarnom vremenu lako dostupni.

96 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

97 Iz spisa proizlazi da su tužitelji u dijelu zahtjeva za interno preispitivanje naslovljenom „Proizvodnja električne energije iz energije vjetra u pogledu ublažavanja klimatskih promjena” naveli sljedeće:

„Kao prvo, prethodno navedena tvrdnja nije ‚kriterij tehničke provjere’ u smislu Uredbe 2020/852 i stoga ne ispunjava zahtjev iz Uredbe 2020/852 u pogledu ublažavanja klimatskih promjena.

Konkretno, člankom 10. stavkom 1. Uredbe 2020/852 zahtijeva se da se svakom djelatnošću ‚znatno doprinosi stabilizaciji koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razini kojom se sprečava opasno antropogeno uplitanje u klimatski sustav u skladu s dugoročnim ciljem Pariškog sporazuma u pogledu temperature izbjegavanjem ili smanjenjem emisija stakleničkih plinova ili povećavanjem uklanjanja stakleničkih plinova’.

Delegirana uredba ne sadržava niti spominje dokazivanje da proizvodnja električne energije iz energije vjetra znatno doprinosi, i u kojoj mjeri, stabilizaciji, sprečavanju ili smanjenju emisija stakleničkih plinova ili povećavanju uklanjanja stakleničkih plinova.

To nepostojanje dokazivanja relevantno je s obzirom na svrhu Uredbe 2020/852 i ‚kriterije tehničke provjere’ koje mora sadržavati.

S jedne strane, u Uredbi 2021/1119 (Europski zakon o klimi) kojom se uvode obvezujući ciljevi za smanjenje emisija stakleničkih plinova izričito se upućuje na Uredbu 2020/852 kako bi se ocijenio ostvareni napredak u postizanju tog cilja.

S druge strane, Uredbom 2018/1999 o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime također se podrazumijeva da se obnovljivi izvori energije ocjenjuju s obzirom na njihove doprinose emisijama stakleničkih plinova, a ne pretpostavlja se da to čine.

Kao drugo, čak i ako bi se smatralo da navedena izjava predstavlja kriterij tehničke provjere, zapravo je riječ o mogućnosti, a ne o kriteriju. To tumačenje potvrđuje tekst [tehničkog priloga] izvješću skupine tehničkih stručnjaka u kojem se navodi da je „energija vjetra trenutačno izuzeta od ocjenjivanja [ugljičnog otiska proizvoda] ili [stakleničkih plinova] tijekom cijelog životnog ciklusa, uz mogućnost redovitog preispitivanja u skladu s pragom smanjenja. Energija vjetra trenutačno se smatra prihvatljivom za taksonomiju, koja se redovito preispituje” (stranica 218.).

Kao treće, rasuđivanjem predloženim u [tehničkom prilogu] izvješću skupine tehničkih stručnjaka pod naslovom ‚Rationale’ […] ne uzimaju se u obzir emisije stakleničkih plinova koje nastaju zbog neredovitosti djelatnosti (ovisnost o vjetru i dostupnost te emisije koje proizlaze iz proizvodnog kapaciteta električne energije u slučaju neredovitosti).

Drugim riječima, neredovita priroda proizvodnje električne energije iz energije vjetra znači da prilikom pitanja može li se ona smatrati okolišno održivom treba uzeti u obzir i predviđenu razinu neredovitosti, s obzirom na to da će se ona razlikovati ovisno o strukturi općenito dostupnog vjetra i drugim izvorima proizvodnje električne energije (u državi članici o kojoj je riječ) i njihovim rezultatima u pogledu emisija stakleničkih plinova, koji će također utjecati i na udio emisija stakleničkih plinova u električnoj energiji dostupnoj za potrošnju.

Kao četvrto, tvrdnja da ‚[d]jelatnost proizvodi električnu energiju iz energije vjetra’ temelji se isključivo na perspektivi proizvodnje električne energije nasuprot potrošnji električne energije.

Stvarno se mjerenje, s druge strane, kojim se utvrđuje daje li određena proizvodnja električne energije znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena, odnosno smanjenju emisija stakleničkih plinova, odvija u okviru konačne bruto potrošnje energije kako je definirana u članku 2. stavku 4. Direktive 2018/2001 o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora.

Konkretno, Delegirana uredba odnosi se samo na ulaganja u proizvodne kapacitete električne energije iz energije vjetra, odnosno u proizvodnju električne energije iz tog izvora. Suprotno tomu, stvarno smanjenje stakleničkih plinova i stoga postojanje znatnog doprinosa cilju prilagodbe klimatskim promjenama ne mogu se mjeriti samo u pogledu razine stakleničkih plinova pri potrošnji energije, u ovom slučaju električne energije.

Tu je razliku između proizvodnje i potrošnje električne energije trebalo popuniti Delegiranom uredbom te bi je trebalo popuniti u okviru zatraženog internog preispitivanja.

Kao peto, izjava delegacije u svakom slučaju nije potkrijepljena dokazima.”

98 Kao što to navodi i Komisija, najprije valja utvrditi da tužitelji, u dijelu zahtjeva za interno preispitivanje naslovljenom „Proizvodnja električne energije iz energije vjetra u pogledu ublažavanja klimatskih promjena”, uopće ne spominju članak 37. Povelje o temeljnim pravima ni članak 19. stavak 1. točku (f) Uredbe 2020/852. Iz toga slijedi da su argumenti izneseni u tužbi koji se temelje na tim odredbama novi i stoga nedopušteni, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 28. ove presude. U navedenom zahtjevu ne upućuje se ni na članak 191. UFEU-a, tako da su argumenti koji se temelje na toj odredbi također novi i stoga nedopušteni.

99 U svakom slučaju, iako tužitelji u okviru ovog dijela u biti tvrde da se Delegirana uredba ne temelji na uvjerljivim znanstvenim dokazima u pogledu određivanja kriterija tehničke provjere, iz točke 77. tužbe jasno proizlazi, suprotno onomu što tvrdi Komisija, da tužitelji osporavaju zakonitost pobijane odluke, a ne zakonitost navedene delegirane uredbe.

100 U točki 1.1. Priloga IV. pobijanoj odluci Komisija je na navode tužiteljâ u pogledu kriterija ublažavanja klimatskih promjena odgovorila kako slijedi:

„Delegiranim aktom utvrđuju se kriteriji tehničke provjere koji se primjenjuju pri procjeni znatnog doprinosa i načela [nenanošenja bitne štete] s obzirom na okolišne ciljeve svojstvene različitim gospodarskim djelatnostima. Znatan doprinos okolišnim ciljevima definiran je u člancima 10. do 15. Uredbe [2020/852], dok je bitna šteta nanesena okolišnim ciljevima utvrđena u članku 17. [navedene uredbe]. Točan opseg gospodarskih djelatnosti definiran je u delegiranom aktu. Budući da se [ta uredba] uglavnom odnosi na gospodarske djelatnosti, opseg nije bilo moguće proširiti na procjenu na razini sustava. Svaka je djelatnost ocijenjena s obzirom na njezin znatni doprinosa klimatskim ciljevima i bitnu štetu drugim okolišnim ciljevima bez ocjenjivanja ostalih povezanih djelatnosti. U okviru tog pristupa nije moguće uzeti u obzir neredovitost djelatnosti.

U procjeni učinka na klimatske promjene priloženoj delegiranom aktu pojašnjava se rasuđivanje u pogledu primjene kvantitativnog praga od 100 g CO_2 po kWh, koji je tehnološki neutralan i koji se temelji na životnom ciklusu, na sve djelatnosti proizvodnje električne energije. Sadržava i obrazloženje za odstupanje od obveze izračuna emisija po životnom ciklusu i *de facto* izuzeće od obveze poštovanja tehnološki neutralnog praga. Na temelju uvjerljivih znanstvenih dokaza koje je posebno iznio IPCC […] i koji se temelje na globalnim podacima o emisijama po životnom ciklusu tehnologija opskrbe električnom energijom, Komisija je – slijedeći pristup [skupine tehničkih

stručnjaka] – odlučila određene djelatnosti izuzeti od poštovanja tog praga. Ti su slučajevi ograničeni na one u kojima je globalni medijan emisija po životnom ciklusu bio manji od 100 g CO_2 po kWh. Prema podacima IPCC-a emisije [stakleničkih plinova] tijekom životnog ciklusa energije vjetra (na kopnu i na moru) znatno su ispod utvrđenog praga (maksimalne emisije od 56 g CO_2 po kWh). Stoga se djelatnošću proizvodnje električne energije iz energije vjetra uvijek poštuje prag, a preostali zahtjev koji se primjenjuje ograničen je na izračun životnog ciklusa u skladu s jednom od triju alternativnih tehnologija. Uzimajući u obzir rezultate istraživanja IPCC-a o emisijama tijekom životnog ciklusa, priznanje da će za određene djelatnosti s niskim emisijama kriteriji biti smanjeni na upravni postupak te usmjerenost europske energetske politike – kojom se potiče brzo uvođenje obnovljivih izvora energije i uzima u obzir zahtjev iz članka 19. stavka 1. točke (k) Uredbe [2020/852] da bi kriteriji trebali biti jednostavni za uporabu – Komisija je odlučila izuzeti energiju vjetra od obveze poštovanja kvantitativnih kriterija tehničke provjere za djelatnosti proizvodnje električne energije.”

101 Stoga je Komisija u pobijanoj odluci jasno navela razloge zbog kojih je odlučila uspostaviti kriterije tehničke provjere za proizvodnju električne energije iz energije vjetra u pogledu kriterija znatnog doprinosa ublažavanju klimatskih promjena, kao što je to učinila u Delegiranoj uredbi. Uputila je na procjenu učinka koja je priložena navedenoj delegiranoj uredbi i iz koje proizlazi da se ta procjena temeljila na uvjerljivim znanstvenim dokazima koje je, među ostalim, iznio IPCC.

102 U točki 77. replike tužitelji tvrde da „[i]ako se studijama koje navodi [Komisija] mogu opravdati oba izuzeća i pretpostavka, [one] ipak nisu znanstveni podaci na temelju kojih bi se mogli utvrditi ‚kriteriji tehničke provjere’ u smislu članka 19. Uredbe 2020/852”. Smatraju da je riječ o „proturječju” (točka 78. replike) i da se preciznom odredbom Uredbe 2020/852 Komisiju obvezuje na „analizu na razini sektora (u ovom slučaju elektroenergetskog sektora), ali i na to da usporedi rezultate djelatnosti u određenom sektoru s njihovim doprinosom okolišnim ciljevima” (točka 80. replike), što je „[d]vama izuzećima i pretpostavkama” onemogućeno (točka 81. replike).

103 U tom pogledu valja primijetiti, s jedne strane, da tekst koji tužitelji navode u točki 79. replike zapravo proizlazi iz članka 19. stavka 1. točke (j) Uredbe 2020/852, a ne iz članka 19. stavka 1. točke (f), kao što to oni navode. Međutim, ni u zahtjevu za interno preispitivanje ni u tužbi koja se odnosi na taj dio nikada nije bila riječ o toj prvoj odredbi. Argumenti koji se temelje na toj odredbi stoga su nedopušteni.

104 S druge strane, tužitelji u točki 77. replike izričito priznaju da iz pobijane odluke proizlazi da se Komisija pravilno oslonila na znanstvene podatke. Stoga oni proturječe svojem argumentu prema kojem se Komisija nije oslonila na uvjerljive znanstvene podatke. Osim toga, ostali argumenti istaknuti u replici, prema kojima kriteriji tehničke provjere nisu u skladu s Uredbom 2020/852 zbog drugih razloga, nedopušteni su jer su novi.

105 Budući da su tužitelji stoga priznali da se u pobijanoj odluci navodi činjenica da se kriteriji tehničke provjere u pogledu znatnog doprinosa ublažavanju klimatskih promjena proizvodnjom električne energije iz energije vjetra temelje na uvjerljivim znanstvenim podacima, ovaj dio u svakom slučaju treba odbiti kao neosnovan.

Drugi dio, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 3. točke (a) Uredbe 2020/852

106 Tužitelji tvrde da, s obzirom na to da se Delegiranom uredbom ne utvrđuje obveza provedbe stvarnog kvantitativnog mjerenja emisija CO_2 po kWh električne energije proizvedene iz energije vjetra ni mjerenja utjecaja neredovitosti proizvodnje električne energije iz energije vjetra na

emisije CO_2 po kWh proizvedene električne energije, iz svih izvora energije, ona ne ispunjava zahtjev iz članka 10. stavka 3. Uredbe 2020/852, prema kojem valja utvrditi doprinosi li se djelatnošću znatno, i u kojoj mjeri, stabilizaciji koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi. Komisijine tvrdnje sadržane u pobijanoj odluci, prema kojima nije bilo moguće uzeti u obzir neredovitost, pokazuju da je ta činjenica Komisiji poznata. Potonja je počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je to propustila uzeti u obzir. Komisijin pristup doveo bi do izbjegavanja sveobuhvatne procjene utjecaja djelatnosti na okoliš kao cjeline. Podredno, Komisija je prekoračila nadležnost koja joj je dodijeljena člankom 10. stavkom 3. točkom (a) navedene uredbe time što je odlučila da ne treba provesti stvarno kvantitativno mjerenje emisija CO_2 po kWh električne energije proizvedene iz energije vjetra ni mjerenje utjecaja neredovitosti.

107 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

108 Najprije valja istaknuti da, iako bi argumenti koje su tužitelji iznijeli u tužbi mogli stvoriti dojam da se njima kritizira Delegirana uredba, iz točke 82. tužbe nedvojbeno proizlazi da oni smatraju da je odgovor koji je Komisija u pobijanoj odluci dala na zahtjev za interno preispitivanje protivan članku 10. stavku 3. točki (a) Uredbe 2020/852. Stoga treba smatrati da se ti argumenti odnose na navedenu odluku.

109 Člankom 10. stavkom 3. točkom (a) Uredbe 2020/852 predviđa se da „Komisija donosi delegirani akt […] radi […] dopune stavaka 1. i 2. ovog članka utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za određivanje uvjeta pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena”.

110 Članak 10. stavak 3. točka (a) Uredbe 2020/852 odnosi se samo na „uvjete pod kojima” se smatra da djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena. Tužitelji se stoga pogrešno vode time da iz te odredbe proizlazi da je njezin cilj „utvrditi je li i u kojoj mjeri djelatnost” dala takav doprinos. Naime, navedenom se odredbom ni na koji način ne upućuje na to da je ocjena nužno kvantitativna, u smislu poštovanja određenog praga.

111 Osim toga, u drugom odlomku navedenom u točki 100. ove presude Komisija je u biti navela da smatra, zbog razloga navedenih u procjeni učinka Delegirane uredbe, da se svakom djelatnošću proizvodnje električne energije (odnosno sve tehnologije zajedno) koja dovodi do emisija ispod praga od 100 g CO_2 po kWh po životnom ciklusu znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.

112 Tužitelji ni u zahtjevu za interno preispitivanje ni u svojim pismenima nisu iznijeli elemente kojima se dovodi u pitanje razmatranje iz točke 111. ove presude na kojem se temelji Komisijin pristup.

113 Nadalje, u drugom odlomku navedenom u točki 100. ove presude Komisija je objasnila da iz podataka IPCC-a proizlazi da su „emisije [stakleničkih plinova] po životnom ciklusu energije vjetra (na kopnu i na moru) znatno niže od utvrđenog praga (maksimalne emisije od 56 g CO_2 po kWh)”.

114 Suprotno onomu što tvrde tužitelji, iz pobijane odluke stoga proizlazi da je Komisija primijenila kvantitativni prag. Budući da bi se djelatnošću proizvodnje električne energije iz energije vjetra uvijek poštovao taj prag, u biti je smatrala da nije potrebno u svakom pojedinom slučaju ocjenjivati je li se on poštovao.

115 Jedini argument koji ističu tužitelji, a kojim se može dovesti u pitanje Komisijino razmatranje da se proizvodnjom električne energije iz energije vjetra i dalje poštuje prag od 100 g CO_2 po kWh (koji kao takav tužitelji nisu doveli u pitanje, vidjeti točku 112. ove presude), temelji se na „neredovitosti” proizvodnje električne energije iz energije vjetra.

116 U tom je pogledu Komisija u prvom odlomku navedenom u točki 100. ove presude pojasnila da se Delegiranom uredbom utvrđuje točan opseg različitih gospodarskih djelatnosti. Prema njezinu mišljenju, „[s] obzirom na to da se Uredba [2020/852] ponajprije odnosi na gospodarske djelatnosti, opseg nije bilo moguće proširiti na procjenu na razini sustava”, „[s]vaka je djelatnost ocijenjena s obzirom na njezin znatni doprinos klimatskim ciljevima i bitnu štetu drugim okolišnim ciljevima, bez ocjenjivanja ostalih povezanih djelatnosti” i „[u] okviru tog pristupa nije moguće uzeti u obzir neredovitost djelatnosti.”

117 Najprije, iz različitih odredbi Uredbe 2020/852 nedvojbeno proizlazi da se ona temelji na tome da su precizno određene „gospodarske djelatnosti” koje su predmet kriterija predviđenih tom uredbom ili na temelju te uredbe kako bi se ocijenilo smatraju li se te „gospodarske djelatnosti” okolišno održivima.

118 Naime, kao prvo, člankom 1. stavkom 1. Uredbe 2020/852 predviđa se da se tom uredbom „utvrđuju kriteriji za utvrđivanje toga smatra li se gospodarska djelatnost okolišno održivom za potrebe određivanja stupnja okolišne održivosti ulaganja”.

119 Kao drugo, člankom 3. Uredbe 2020/852 određuje se da se „gospodarska djelatnost smatra […] okolišno održivom ako ispunjava određene uvjete”.

120 Kao treće, u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe 2020/852 „[s]matra se da se gospodarskom djelatnošću znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ako se tom djelatnošću znatno doprinosi stabilizaciji koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razini kojom se sprečava opasno antropogeno uplitanje u klimatski sustav […] u pogledu temperature izbjegavanjem ili smanjenjem emisija stakleničkih plinova”.

121 Kao četvrto, u skladu s člankom 10. stavkom 3. točkom (a) Uredbe 2020/852, Komisija donosi delegirani akt „radi […] dopune stavaka 1. i 2. ovog članka utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za određivanje uvjeta pod kojima se za određenu gospodarsku djelatnost smatra da znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena”.

122 Stoga je Komisija pravilno strukturirala Delegiranu uredbu time što je u njezinim prilozima I. i II. predvidjela točke za svaku gospodarsku djelatnost na koju se ona odnosi. Tužitelji uostalom ne dovode u pitanje taj pristup.

123 U točki 4.3. priloga I. i II. Delegiranoj uredbi, naslovljenoj „Proizvodnja električne energije iz energije vjetra”, Komisija je navela sljedeći „[o]pis djelatnosti”: „Izgradnja ili rad postrojenja za proizvodnju električne energije iz energije vjetra.”

124 Stoga je očito da je gospodarska djelatnost o kojoj je riječ definirana na način da se, s jedne strane, odnosi samo na proizvodnju električne energije i, s druge strane, da je jedini relevantni izvor energije energija vjetra. Nasuprot tomu, tom gospodarskom djelatnošću nisu obuhvaćeni, s jedne strane, stavljanje električne energije na raspolaganje krajnjim kupcima ni, s druge strane, proizvodnja električne energije iz drugih izvora energije.

125 Nadalje, Komisija je istaknula da je proizvodnja električne energije iz energije vjetra bila „neredovita” u smislu da električna snaga nije ista, već može biti i slabija ovisno o vremenskim uvjetima.

126 Međutim, Komisija je smatrala da „nije [bilo] moguće uzeti u obzir neredovitost” s obzirom na to da, u biti, „popunjavanje” „nedostatne proizvodnje” električne energije iz postrojenja za proizvodnju električne energije iz energije vjetra drugim izvorima energije nije obuhvaćeno tom prvom djelatnošću i da se takve „druge djelatnosti” tako „povezane” ne ocjenjuju u tom okviru.

127 To stajalište ne sadržava očite pogreške u ocjeni.

128 S jedne strane, s obzirom na točke 117. do 122. ove presude, Komisija pravilno tvrdi da, u skladu s Uredbom 2020/852, gospodarsku djelatnost u načelu treba ocjenjivati pojedinačno.

129 S druge strane, Komisija također pravilno tvrdi da je vrlo teško kvantificirati neredovitost proizvodnje električne energije iz energije vjetra i utvrditi njezin utjecaj.

130 Kao prvo, iako je točno, kao što to u biti tvrde tužitelji, da postojeći povijesni podaci dokazuju određenu fluktuaciju ukupne proizvodnje električne energije iz energije vjetra u određenim zemljopisnim područjima, na temelju takvih statističkih podataka koji se odnose na prilično široka zemljopisna područja ipak se ne može sa sigurnošću donijeti zaključak o stvarnoj budućoj proizvodnji točno određenog postrojenja za proizvodnju električne energije iz energije vjetra.

131 Kao drugo, Komisija pravilno tvrdi da utjecaj neredovitosti proizvodnje električne energije iz energije vjetra prije svega ovisi o tehnologijama koje bi se mogle primijeniti kako bi se nadoknadila potencijalno niska proizvodnja energije vjetra. Međutim, nije moguće predvidjeti precizne tehnologije koje bi djelovale na način da određenom postrojenju nadoknade slabu proizvodnju energije vjetra.

132 Kao treće, u svakom slučaju riječ je o čimbenicima koji nisu u rukama onih koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije iz energije vjetra. Međutim, operatori postrojenja za proizvodnju električne energije iz energije vjetra ne mogu uzeti u obzir takve vanjske čimbenike, koje je teško utvrditi, a da se ne stvore posebne poteškoće tim operatorima. Kao što to pravilno tvrdi Komisija, to bi bilo protivno članku 19. stavku 1. točki (k) Uredbe 2020/852, iz kojeg proizlazi da su kriteriji tehničke provjere „jednostavni […] za uporabu te postavljeni tako da se olakša provjera njihove usklađenosti”.

133 Iz toga slijedi da Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni time što nije uzela u obzir neredovitost proizvodnje električne energije iz energije vjetra.

134 Slijedom toga, valja zaključiti da argumenti tužiteljâ ne dovode u pitanje Komisijino razmatranje prema kojem proizvodnja električne energije iz energije vjetra uvijek poštuje prag od 100 g CO_2 po kWh.

135 Slijedom toga, treba odbiti argument tužiteljâ prema kojem Komisija nije primijenila kvantitativni prag kao i ovaj dio u prilog kojemu je taj argument iznesen.

Treći dio, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe 2020/852

136 Prema mišljenju tužiteljâ, pobijana odluka nije u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (a) Uredbe 2020/852 ni s načelom tehnološke neutralnosti koje sadržava, u vezi s člankom 19. stavkom 1. točkom (j) te uredbe, kojim se Komisiji nalaže da osigura jednako postupanje prema djelatnostima kojima se jednako doprinosi ostvarenju jednog ili više okolišnih ciljeva. Komisijin pristup protivi se tehnološkoj neutralnosti jer ne uzima u obzir neredovitost. Ta je neredovitost obilježje koje određuje razinu emisija CO_2 po kWh električne energije u predmetnom elektroenergetskom sustavu u cijelosti. Stoga valja uzeti u obzir emisije CO_2 po kWh proizvedene iz alternativnih izvora električne energije kojima se nadoknađuje neredovitost proizvodnje električne energije iz energije vjetra.

137 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

138 Valja utvrditi, kao što je to učinila Komisija, da zahtjev za interno preispitivanje ne sadržava apsolutno ništa što bi se moglo tumačiti na način da se njime tvrdi da nije poštovano „načelo tehnološke neutralnosti” koje se navodno predviđa člankom 19. stavkom 1. točkom (a) Uredbe 2020/852 ili da se nije poštovalo jednako postupanje prema djelatnostima kojima se jednako doprinosi ostvarenju jednog ili više okolišnih ciljeva u smislu članka 19. stavka 1. točke (j) iste uredbe.

139 Slijedom toga, argumente istaknute u prilog ovom dijelu treba odbaciti kao nedopuštene jer su novi, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 28. ove presude.

140 Ovaj dio stoga treba odbaciti.

Četvrti dio, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 3. Uredbe 2020/852

141 Tužitelji tvrde da je Komisija, time što je u pobijanoj odluci izjavila da nije moguće uzeti u obzir neredovitost proizvodnje električne energije iz energije vjetra, povrijedila članak 19. stavak 3. Uredbe 2020/852 kojim se predviđa da se kriterijima tehničke provjere treba osigurati da se djelatnosti proizvodnje električne energije u okviru kojih se rabe kruta fosilna goriva ne smatraju okolišno održivim gospodarskim djelatnostima. Neredovitost je neizbježno obilježje proizvodnje električne energije iz energije vjetra, dok potrošnja električne energije zahtijeva stalnu opskrbu na zahtjev. U tim okolnostima, tom se odredbom Komisiji nalaže da ocijeni bi li se i u kojoj mjeri proizvodnja električne energije iz krutih fosilnih goriva *de facto* smatrala okolišno održivom. Komisija je trebala utvrditi poseban kriterij tehničke provjere kako bi osigurala da neredovitost proizvodnje električne energije iz energije vjetra ne podrazumijeva sustavnu uporabu krutih fosilnih goriva za izvore proizvodnje električne energije kojima se električna mreža za kojima poseže kako bi ublažila neredovitost.

142 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

143 Kao što to tvrdi Komisija, valja istaknuti da se u zahtjevu za interno preispitivanje nigdje ne ističe navodna povreda članka 19. stavka 3. Uredbe 2020/852 i da tužitelji u navedenom zahtjevu nisu tvrdili da se kriterijima tehničke provjere ne isključuje mogućnost da se djelatnosti proizvodnje električne energije u okviru kojih se rabe kruta fosilna goriva smatraju okolišno održivim gospodarskim djelatnostima.

144 Usto, suprotno onomu što tvrde tužitelji, takav argument, koji se izričito temelji na članku 19. stavku 3. Uredbe 2020/852, ne može se smatrati ni pukim proširenjem argumenata kojima tužitelji, s jedne strane, osporavaju Komisijinu tvrdnju prema kojoj nije moguće uzeti u obzir neredovitost proizvodnje električne energije iz energije vjetra i, s druge strane, upućuju na poziciju te djelatnosti u ukupnoj proizvodnji električne energije. Naime, tim argumentima tužitelji ističu, kao prvo, povredu članka 10. stavka 3. točke (a) navedene uredbe koji je razmatran u okviru drugog dijela drugog tužbenog razloga, dok se ovaj dio temelji na povredi članka 19. stavka 3. te uredbe. Budući da su pravne osnove na koje se pozivaju tužitelji različite, ne može se tvrditi da je ovaj dio dovoljno usko povezan s drugim dijelom drugog tužbenog razloga da bi se moglo smatrati da proizlazi iz uobičajenog tijeka rasprave u okviru sudskog postupka, u smislu sudske prakse navedene u točki 29. ove presude.

145 Slijedom toga, argumente istaknute u prilog ovom dijelu kao i potonji argument treba odbaciti kao nedopuštene jer su novi, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 28. ove presude.

146 Prema tome, drugi dio treba odbaciti u cijelosti.

Treći tužbeni razlog, koji se odnosi na prilagodbu klimatskim promjenama

147 Tužitelji u biti tvrde da Komisija u pobijanoj odluci nije odgovorila na određene argumente istaknute u zahtjevu za interno preispitivanje u pogledu kriterija tehničke provjere za ocjenu znatnog doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama, čime je povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe br. 1367/2006. Kao prvo, Komisija nije ispitala, a još manje osporila tvrdnju iz navedenog zahtjeva prema kojoj su kriteriji tehničke provjere utvrđeni u Delegiranoj uredbi u suprotnosti s člankom 11. stavcima 1. i 3. Uredbe 2020/852. Kao drugo, nije odgovorila ni na argumente iznesene u tom zahtjevu prema kojima kriteriji tehničke provjere nisu bili dovoljno precizni, s obzirom na to da pojmovi kao što su „fizička i nefizička rješenja za znatno smanjenje fizičkih klimatskih rizika koji su važni za tu djelatnost” nisu bili definirani. Kao treće, nije odgovorila na argument koji se odnosi na nepostojanje metode provjere znatnog doprinosa i određivanja što čini „unaprijed utvrđene pokazatelje”. Kao četvrto, nije se izjasnila o pitanju treba li uzeti u obzir činjenicu da energija vjetra ovisi o vremenskim uvjetima. Kao peto, nije se očitovala o tome treba li djelatnost definirati s obzirom na potrošnju energije.

148 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

149 Kao što su to tužitelji također priznali na raspravi, iz teksta trećeg tužbenog razloga proizlazi da oni samo tvrde da Komisija u pobijanoj odluci nije odgovorila na određene argumente sadržane u zahtjevu za interno preispitivanje.

150 Člankom 10. stavkom 2. Uredbe 1367/2006 predviđa se da „[i]nstitucija […] Unije […] razmatra svaki zahtjev [za interno preispitivanje] […] Institucija […] navodi svoje razloge u pisanom odgovoru”.

151 Tu obvezu obrazlaganja odgovora na zahtjev za interno preispitivanje na temelju članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1367/2006 treba tumačiti na isti način kao i obvezu obrazlaganja na temelju članka 296. drugog stavka UFEU-a i članka 41. stavka 2. točke (c) Povelje o temeljnim pravima.

152 Naime, valja podsjetiti, s jedne strane, na to da članak 296. drugi stavak UFEU-a određuje da se u pravnim aktima institucija Unije navode razlozi na kojima se akti temelje te, s druge strane, na to da pravo na dobru upravu, utvrđeno u članku 41. Povelje, predviđa obvezu institucija, tijela, ureda i agencija Unije da obrazlože svoje odluke.

153 Obrazloženje odluke institucije, tijela, ureda ili agencije Unije od osobite je važnosti jer zainteresiranoj osobi omogućuje da pri punom poznavanju predmeta odluči je li korisno podnijeti pravni lijek protiv te odluke, a nadležnom sudu da provede svoj nadzor. Ono stoga čini jedan od uvjeta za djelotvornost sudske zaštite zajamčene člankom 47. Povelje o temeljnim pravima (vidjeti u tom smislu presudu od 15. srpnja 2021., Komisija/Landesbank Baden-Württemberg i SRB, C-584/20 P i C-621/20 P, EU:C:2021:601, t. 103. i navedenu sudsku praksu).

154 Iz sudske prakse Suda također proizlazi da se takvo obrazloženje mora prilagoditi prirodi akta o kojem je riječ i kontekstu u kojem je donesen. S tim u vezi, obrazloženje ne mora sadržavati napomenu o svim pravnim ili činjeničnim elementima koji su relevantni, s obzirom na to da se dostatnost obrazloženja mora ocjenjivati ne samo s obzirom na tekst akta nego i na njegov kontekst te na sva pravna pravila kojima se uređuje dotično područje i, osobito, s obzirom na interes koji adresati mogu imati za dobivanje objašnjenja. Slijedom toga, akt koji negativno utječe na neku osobu u dovoljnoj je mjeri obrazložen ako je donesen u kontekstu poznatom zainteresiranoj osobi, što joj omogućuje da razumije doseg mjere koja se na nju odnosi (vidjeti u tom smislu presudu od 15. srpnja 2021., Komisija/Landesbank Baden-Württemberg i SRB, C-584/20 P i C-621/20 P, EU:C:2021:601, t. 04. i navedenu sudsku praksu).

155 Stoga je priznato da obrazloženje može biti implicitno, pod uvjetom da se njime omogućuje zainteresiranim osobama da saznaju razloge zbog kojih su mjere o kojima je riječ donesene, a Općem sudu da raspolaže dostatnim elementima za izvršavanje svojeg nadzora (vidjeti presudu od 13. srpnja 2011., General Technic-Otis i dr./Komisija, T-141/07, T-142/07, T-145/07 i T-146/07, EU:T:2011:363, t. 302 i navedenu sudsku praksu).

156 Iz toga slijedi da se tužitelji pogrešno vode time što u biti smatraju da je Komisija bila dužna zasebno odgovoriti na svaku konkretnu točku istaknutu u zahtjevu za interno preispitivanje. Budući da iz pobijane odluke implicitno proizlazi da je Komisija odbila točku koju su tužitelji istaknuli u navedenom zahtjevu, ne može se utvrditi da je Komisija povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe br. 1367/2006 time što nije zasebno odgovorila na tu točku.

157 Kao prvo, tužitelji tvrde da se Komisija u pobijanoj odluci nije očitovala o navodnoj proturječnosti između kriterija tehničke provjere i uvjeta utvrđenih člankom 11. stavcima 1. i 3. Uredbe 2020/852.

158 U tom pogledu tužitelji upućuju na sljedeće odlomke zahtjeva za interno preispitivanje:

„Kao prvo, četiri točke predstavljene kao kriteriji tehničke provjere ne odnose se ni na jedan od dvaju uvjeta navedenih u članku 11. stavku 1. Uredbe 2020/852 u pogledu utvrđivanja znatnog doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama:

[…]

U četirima točkama, kako su trenutačno formulirane, nije moguće utvrditi u kojoj mjeri proizvodnja električne energije iz energije vjetra može doprinijeti prilagodbi klimatskim promjenama. Stoga nije moguće ocijeniti može li se takav doprinos smatrati *znatnim*.”

159 S obzirom na odlomke na koje tužitelji izričito upućuju, očito je da taj argument iznesen u tužbi treba shvatiti na način da se njime tvrdi da Komisija nije zauzela stajalište o kritici iznesenoj u zahtjevu za interno preispitivanje prema kojoj, u biti, kriteriji tehničke provjere nisu kvantitativni i stoga ne omogućuju ni ocjenu opsega doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama ni toga je li taj doprinos znatan.

160 Pod naslovom „Proizvodnja električne energije iz energije vjetra koja se odnosi na prilagodbu klimatskim promjenama”, u Prilogu IV. pobijanoj odluci, Komisija je objasnila sljedeće:

„Pristup Komisije u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama utvrđen u Dodatku A Prilogu I. i Prilogu II. Delegiranoj uredbi objašnjen je u [točkama] 1.2. i 2.3. Priloga III. kao odgovor na tvrdnje drugog podnositelja zahtjeva [za interno preispitivanje] navedene u točkama 106. i 107., 161. do 177. i 381. do 389. zahtjeva potonjeg podnositelja. Komisija u njoj objašnjava da je njezin pristup u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama u skladu s [člankom] 11. stavkom 1., [člankom] 17. stavkom 1. točkom (b) i [člankom] 19. stavkom 1. [Uredbe 2020/852]. Zbog razloga iznesenih u tim dijelovima Komisijina odgovora, tvrdnje tužiteljâ [bile su] neosnovane.”

161 U točki 1.2. Priloga III. pobijanoj odluci, naslovljenoj „Kriteriji koji se odnose na prilagodbu klimatskim promjenama”, Komisija je, među ostalim, navela sljedeće:

„Pristup Komisije objašnjen je na stranicama 30. [i] 31. procjene učinka na klimatske promjene priložene delegiranom aktu, u kojoj se navodi:

[…]

Kako bi se znatno doprinijelo prilagodbi klimatskim promjenama, za većinu odgovarajućih djelatnosti utvrđeni su ujednačeni kriteriji tehničke provjere koji su uglavnom kvalitativni i usmjereni na procese, kao i posebni i prilagođeni kriteriji za ograničen broj omogućujućih djelatnosti. Uglavnom kvalitativna priroda kriterija proizlazi iz nedostatka izmjerenih referentnih vrijednosti ili prihvaćenih parametara za određivanje kvantitativnih kriterija za prilagodbu u ovom stadiju i relativnog nedostatka kvantitativnih ciljeva prilagodbe definiranih na nacionalnoj, sektorskoj ili podnacionalnoj razini. Utvrđivanje ujednačenih i kvalitativnih kriterija za odgovarajuće i usklađene djelatnosti u svim sektorima gospodarstva također je podržano komentarima o prilagodbi relevantnih dionika u pozivu na očitovanje iz 2019. [skupine tehničkih stručnjaka] […]

Iz tog izvatka proizlazi da:

[…]

Uglavnom kvalitativna priroda kriterija proizlazi iz nedostatka izmjerenih referentnih vrijednosti ili prihvaćenih parametara za određivanje kvantitativnih kriterija za prilagodbu u ovom stadiju i relativnog nedostatka kvantitativnih ciljeva prilagodbe definiranih na nacionalnoj, sektorskoj ili podnacionalnoj razini.

Taj je pristup u skladu s ovlaštenjem iz članka 11. stavka 3. Uredbe [2020/852] i sa zahtjevima iz članka 19. stavka 1. [te uredbe], osobito sa zahtjevom iz [njezina] članka 19. stavka 1. točke (c), koji predviđa da su kriteriji tehničke provjere ‚kvantitativni […] i sadržavaju pragove u najvećoj mogućoj mjeri, a u suprotnom su kvalitativni'.

Komisija stoga nije zloupotrijebila svoje delegirane ovlasti kada je odlučila:

[…]

Osigurati ujednačena pravila kvalitativne prirode za odgovarajuće djelatnosti."

162 Stoga valja utvrditi da je Komisija u pobijanoj odluci dobro objasnila zašto je utvrdila kvalitativne, a ne kvantitativne kriterije tehničke provjere. U toj je odluci također objasnila da smatra da je taj pristup u skladu s Uredbom 2020/852, osobito zbog članka 19. stavka 1. točke (c) navedene uredbe, prema kojem su kriteriji tehničke provjere „kvantitativni […] i sadržavaju pragove u najvećoj mogućoj mjeri, a u suprotnom su kvalitativni". Prema njezinu mišljenju, prihvaćeni kvantitativni kriteriji nisu bili ispunjeni.

163 Iz toga slijedi da je Komisija odgovorila na taj argument koji su tužitelji istaknuli u zahtjevu za interno preispitivanje.

164 Kao drugo, tužitelji tvrde da Komisija u pobijanoj odluci nije odgovorila na argument prema kojem, čak i ako se utvrdi da su kriteriji tehničke provjere u skladu s člankom 11. Uredbe 2020/852, oni ne omogućuju dovoljno precizno tehničku provjeru djelatnosti s obzirom na to da pojmovi kao što su „fizička i nefizička rješenja za znatno smanjenje fizičkih klimatskih rizika koji su važni za tu djelatnost" nisu definirani.

165 Tužitelji ističu da su argument o kojem je riječ istaknuli u sljedećem odlomku zahtjeva za interno preispitivanje:

„Kao drugo, čak i ako bi se smatralo da su kriteriji iz točke 4.3. Priloga II. Delegiranoj uredbi u skladu s uvjetima iz navedenog članka 11. stavka 1., četiri točke ne dopuštaju dovoljno preciznu tehničku provjeru djelatnosti.

Kad je riječ o prvoj točki (‚rješenja za prilagodbu'), pojam ‚fizička i nefizička rješenja' nije definiran, a uvjet da ta rješenja ‚[znatno smanjuju] fizičk[e] klimatsk[e] rizik[e] koji su važni za tu djelatnost' nije jasan i ne omogućuje objektivno mjerenje uspješnosti te djelatnosti.

Slično tomu, drugom točkom (‚fizički klimatski rizici') i trećom točkom (‚najbolje dostupne prakse i smjernice') stvara se pretpostavka da se djelatnošću znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama bez obrazloženja tome u prilog."

166 Najprije valja istaknuti da se treći odlomak naveden u točki 165. ove presude ne odnosi na navodno nepostojanje definicije pojmova upotrijebljenih u Delegiranoj uredbi i da stoga nije relevantan u ovom slučaju.

167 Osim toga, iako su tužitelji u tužbi općenito kritizirali nepostojanje definicija pojmova upotrijebljenih u kriterijima tehničke provjere, valja naglasiti da su u zahtjevu za interno preispitivanje stvarno razmotrili samo nepostojanje definicija određenih pojmova, odnosno „fizičkih i nefizičkih rješenja za znatno smanjenje fizičkih klimatskih rizika koji su važni za tu

djelatnost”, koji se također navode kao primjer („pojmovi poput”) u tužbi. Slijedom toga, njihova je argumentacija dopuštena samo u dijelu u kojem se pozivaju na izostanak očitovanja na argument koji se temelji na nepostojanju definicije tih pojmova.

168 U tom pogledu, na temelju objašnjenja iz točke 160. ove presude ne mogu se utvrditi elementi koji se mogu tumačiti kao izravan odgovor Komisije na predmetni argument.

169 Međutim, zbog razloga navedenih u točkama 155. i 156. ove presude ne može se utvrditi da je Komisija povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe br. 1367/2006 jer nije zasebno odgovorila na predmetni argument ako iz pobijane odluke implicitno proizlazi da ga je odbila.

170 U tom pogledu Komisija ističe da „iz pobijane odluke jasno proizlazi da su kriteriji tehničke provjere koji se odnose na prilagodbu klimatskim promjenama navedeni u delegiranom aktu u pogledu [proizvodnje električne energije iz energije vjetra] u skladu s člankom 11. Uredbe [2020/852] i da stoga nije bilo potrebno odgovoriti na svaki od argumenata koje su tužitelji istaknuli”. Tako u biti ističe da navedena odluka sadržava općenitu tvrdnju prema kojoj su kriteriji tehničke provjere, kad je riječ o prilagodbi klimatskim promjenama, u skladu sa svim zahtjevima navedene uredbe, osobito onima koji proizlaze iz njezina članka 11.

171 Konkretno, Komisija upućuje na točku 1.2. Priloga IV. pobijanoj odluci, koja pak upućuje na točke 1.2. i 2.3. Priloga III. navedenoj odluci.

172 Kao što je to istaknuto u točki 160. ove presude, Komisija je u točki 1.2. Priloga IV. pobijanoj odluci objasnila da je „[njezin] pristup u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama [bio] objašnjen u [točkama] 1.2. i 2.3. Priloga III. [navedenoj odluci] kao odgovor na navode drugog podnositelja zahtjeva za [interno preispitivanje]” i da je „[ona] u njima objasnila da je njezin pristup u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama […] [bio] u skladu s [člankom] 11. stavkom 1., [člankom] 17. stavkom 1. točkom (b) i [člankom] 19. stavkom 1. [Uredbe 2020/852]”. Prema njezinu mišljenju, „[z]bog razloga iznesenih u tim dijelovima [te odluke], navodi tužiteljâ [bili su] neosnovani”.

173 Usto, u točki 2.3. Priloga III. pobijanoj odluci Komisija je zaključila da je njezin pristup u pogledu kriterija tehničke provjere na temelju kojih se može utvrditi uzrokuje li gospodarska djelatnost bitnu štetu okolišnom cilju prilagodbe klimatskim promjenama „[bio] u skladu s [člankom] 10. stavkom 3. [člankom] 19. stavkom 1. i [člankom] 17. stavkom 1. točkom (b) [Uredbe 2020/852], tumačenima s obzirom na članak 11. stavak 1. točku (a) [navedene uredbe]”.

174 Stoga iz zajedničkog tumačenja točke 1.2. Priloga IV. pobijanoj odluci i točaka 1.2. i 2.3. Priloga III. navedenoj odluci proizlazi da je Komisija smatrala da su kriteriji tehničke provjere koji se odnose na prilagodbu klimatskim promjenama navedeni u Delegiranoj uredbi, osobito u pogledu proizvodnje električne energije iz energije vjetra o kojoj je riječ u ovom predmetu, u skladu sa svim zahtjevima iz Uredbe 2020/852, osobito onima koji proizlaze iz članka 11. navedene uredbe.

175 U tim okolnostima valja zaključiti da je takvom općenitom tvrdnjom o usklađenosti Komisija implicitno odbila argument o kojem je riječ.

176 Slijedom toga, zbog razloga navedenih u točkama 155. i 156. ove presude, ne može se utvrditi da je Komisija u pogledu predmetnog argumenta povrijedila svoju obvezu obrazlaganja na temelju članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1367/2006.

177 Kao treće, prema mišljenju tužiteljâ, Komisija u pobijanoj odluci nije odgovorila na argument koji se odnosi na nepostojanje metode provjere znatnog doprinosa i određivanja što čini „unaprijed utvrđene pokazatelje”.

178 Argument o kojem je riječ nalazi se u sljedećem odlomku zahtjeva za interno preispitivanje:

„Kao treće, ni četvrta točka (‚dodatni uvjeti koje moraju ispunjavati uvedena rješenja’) ne dopušta provjeru. Konkretno, nije objašnjen pojam *unaprijed utvrđeni pokazatelji* u [točki 4.] podtočki (d) [tablice naslovljene ‚Znatan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama’].”

179 Iako Komisija u pobijanoj odluci nije izravno odgovorila na argument o kojem je riječ, ipak je općenito tvrdila da su kriteriji tehničke provjere koji se odnose na prilagodbu klimatskim promjenama navedeni u Delegiranoj uredbi, osobito u pogledu proizvodnje električne energije iz energije vjetra o kojoj je riječ u ovom predmetu, u skladu sa svim zahtjevima Uredbe 2020/852, osobito s onima koji proizlaze iz članka 11. navedene uredbe (vidjeti točke 172. do 174. ove presude). Stoga je implicitno odbila taj argument (vidjeti po analogiji točku 175. ove presude).

180 Slijedom toga, zbog razloga navedenih u točkama 155. i 156. ove presude, ne može se utvrditi da je Komisija u pogledu predmetnog argumenta povrijedila svoju obvezu obrazlaganja na temelju članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1367/2006.

181 Kao četvrto, tužitelji smatraju da se u pobijanoj odluci ništa ne navodi o pitanjima, s jedne strane, može li se kriterijima tehničke provjere znatnog doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama zanemariti činjenica da djelatnost ovisi o vremenskim uvjetima i, s druge strane, treba li djelatnost biti povezana s potrošnjom energije, a ne s proizvodnjom energije.

182 U tom pogledu tužitelji upućuju na sljedeća dva odlomka zahtjeva za interno preispitivanje:

„Kao četvrto, činjenica da je proizvodnja električne energije iz energije vjetra djelatnost koja ovisi o dostupnosti prikladnog vjetra i stoga nije lako dostupna, dok električna energija nije podložna održivom skladištenju, ne smatra se ni praktičnim ograničenjem ni u pogledu utjecaja koji to može imati na ciklus proizvodnje električne energije, odnosno posljedica, uključujući u smislu potrebe za drugim trajnim izvorom proizvodnje električne energije za nadopunu proizvodnje električne energije iz vjetra.

Kao što je već navedeno u pogledu cilja ublažavanja klimatskih promjena, navodni znatan doprinos proizvodnje električne energije iz energije vjetra cilju prilagodbe klimatskim promjenama trebalo bi ocijeniti iz perspektive konačne potrošnje električne energije, a ne isključivo iz perspektive proizvodnje električne energije iz energije vjetra.”

183 Kao što to proizlazi iz razmatranja koja se odnose na drugi tužbeni razlog i osobito iz točke 116. ove presude, Komisija je u pobijanoj odluci objasnila zašto nije uzela u obzir neredovitost i da je gospodarsku djelatnost o kojoj je riječ definirala kao djelatnost proizvodnje električne energije iz energije vjetra.

184 Iz toga slijedi da, iako se ta razmatranja ne nalaze u dijelovima pobijane odluke koji se posebno odnose na argumente tužiteljâ u pogledu kriterija tehničke provjere za ocjenu znatnog doprinosa prilagodbi klimatskim promjenama, Komisija je u tom pogledu zauzela stajalište.

185 Slijedom toga, treći tužbeni razlog treba odbiti.

Četvrti tužbeni razlog, koji se odnosi na načelo nenanošenja bitne štete drugim okolišnim ciljevima

186 Tužitelji osporavaju zakonitost pobijane odluke u pogledu odgovora koje je Komisija dala na zahtjev za interno preispitivanje s obzirom na načelo prema kojem se djelatnošću o kojoj je riječ ne smije nanositi bitna šteta drugim okolišnim ciljevima. U prilog ovom tužbenom razlogu ističu četiri dijela koji se odnose na svaki od ostalih četiriju okolišnih ciljeva, odnosno, kao prvo, održivu uporabu i zaštitu vodnih i morskih resursa, kao drugo, prijelaz na kružno gospodarstvo, kao treće, sprečavanje i kontrolu onečišćenja i, kao četvrto zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustavâ.

187 Uvodno valja istaknuti sljedeće: kriteriji tehničke provjere predviđeni kako bi se utvrdilo nanosi li gospodarska djelatnost obuhvaćena navedenim kriterijima, utvrđenima u skladu s člankom 10. stavkom 3. točkom (a) Uredbe 2020/852 (znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena) i člankom 11. stavkom 3. točkom (a) navedene uredbe (znatan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama), bitnu štetu jednom relevantnom okolišnom cilju ili više njih, utvrđeni su na način koji je u biti istovjetan onomu u točki 4.3. Priloga I Delegiranoj uredbi, u skladu s člankom 10. stavkom 3. točkom (b) navedene uredbe, kad je riječ o djelatnosti proizvodnje električne energije iz energije vjetra kojom se znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, i onomu u točki 4.3. Priloga II. navedenoj delegiranoj uredbi, na temelju članka 11. stavka 3. točke (b) te uredbe, kad je riječ o takvoj djelatnosti koja znatno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama. Jedina je razlika u činjenici da se, osim ostalih četiriju okolišnih ciljeva, cilj koji se odnosi na prilagodbu klimatskim promjenama nalazi u Prilogu I. toj delegiranoj uredbi, dok je onaj koji se odnosi na ublažavanje klimatskih promjena naveden u Prilogu II. istoj uredbi.

188 Međutim, tužitelji su u zahtjevu za interno preispitivanje kritizirali kriterije tehničke provjere samo u pogledu ostalih četiriju okolišnih ciljeva. Kriteriji tehničke provjere za te okolišne ciljeve jednako su utvrđeni u odjeljku 4.3. priloga I. i II. Delegiranoj uredbi, u redcima 3. do 6. tablice pod nazivom „Nenanošenje bitne štete”.

189 Zbog toga tužitelji ne razlikuju dva priloga Delegiranoj uredbi, iako su kriteriji tehničke provjere utvrđeni na temelju dviju različitih odredbi (članak 10. stavak 3. točka (b) i članak 11. stavak 3. točka (b) Uredbe 2020/852).

Prvi dio, koji se odnosi na održivu uporabu i zaštitu vodnih i morskih resursa

190 Tužitelji u biti tvrde da Komisija u pobijanoj odluci nije odgovorila na tvrdnje sadržane u zahtjevu za interno preispitivanje u pogledu kriterija tehničke provjere koji se odnose na održivu uporabu i zaštitu vodnih i morskih resursa, čime je povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe 2020/852. Prema njihovu mišljenju, Komisija nije konkretno razmatrala isključujući učinak koji bi proizvodnja električne energije iz energije vjetra *de facto* imala u morskom prostoru. Smatraju da je to pitanje, istaknuto u navedenom zahtjevu, izazvalo ozbiljne sumnje u kriterije tehničke provjere te je stoga dopušteno. Tvrdnja iz pobijane odluke prema kojoj proizvodnja električne energije iz energije vjetra ne dovodi nužno do isključive uporabe morskog prostora nije potkrijepljena nikakvim dokazom i ne odgovara zaključcima rezolucije Europskog parlamenta navedene u tom zahtjevu. Upućivanjem na postojeće zakonodavstvo Unije u kriterijima tehničke provjere ne bi se obuhvatile posljedice isključujućeg učinka djelatnosti ni njezine posljedice za okoliš.

191 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

192 Valja primijetiti da su tužitelji u zahtjevu za interno preispitivanje najprije naveli kriterij tehničke provjere koji se odnosi na održivu uporabu i zaštitu vodnih i morskih resursa te su tvrdili sljedeće:

„Prethodno navedeni kriteriji ne uključuju utjecaj proizvodnje električne energije iz energije vjetra na moru kao isključive uporabe morskog prostora [bilješka na dnu stranice: ‚Kako je utvrđeno u Rezoluciji Parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva […], točka 30.]', nedovoljne znanstvene spoznaje o utjecaju na okoliš (bilješka na dnu stranice: ‚*Idem*, točke 4., 14. i 38.'] ni pitanje predstavlja li ta isključivost navedene djelatnosti održivu uporabu morskog prostora i njegovih resursa."

193 U točki 1.3. Priloga IV. pobijanoj odluci Komisija je najprije smatrala da je predmetna tvrdnja nedopuštena jer nije potkrijepljena dokazima. Zatim je smatrala sljedeće:

„Međutim, napominje da proizvodnja električne energije na moru ne dovodi nužno do isključive uporabe morskog prostora jer je višestruka uporaba morskog prostora moguća i može doprinijeti učinkovitijoj uporabi tog prostora (kao što je višestruka uporaba u pogledu akvakulture, ribarstva, obnavljanja prirode, turizma i obnovljivih izvora energije na moru). Okolišna održivost proizvodnje električne energije iz energije vjetra na moru osigurava se kriterijima nenanošenja bitne štete koji se temelje na postojećem zakonodavstvu EU-a, osobito na procjenama utjecaja na okoliš koje se zahtijevaju Direktivom [2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL 2001., L 197, str. 30.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 17.)], Direktivom [2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL 2012., L 26, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 27., str. 3.)], [Direktivom 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL 2008., L 164, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 26., str. 136. i ispravak SL 2021., L 365, str. 47.), Direktivom [2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL 2009., L 20, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 32., str. 128. i ispravak SL 2015., L 75, str. 20.)] i Direktivom [Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL 1992., L 206, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 2. str. 14.)]."

194 Najprije, iako određeni odlomci tužbe koji se odnose na ovaj dio mogu stvoriti dojam da tužitelji dovode u pitanje sadržaj samog kriterija tehničke provjere, oni u točki 140. tužbe kao „posljedicu" svojih razmatranja navode da za Komisijin odgovor, kako je sadržan u pobijanoj odluci, „treba smatrati da se ona u njemu na tu točku zahtjeva [za interno preispitivanje] nije osvrnula, što je protivno članku 10. stavku 2. Uredbe [br. 1367/2006]".

195 Iz toga slijedi da ovim dijelom tužitelji kritiziraju samo navodni izostanak očitovanja na predmetnu tvrdnju.

196 Međutim, valja utvrditi da je Komisija na tu tvrdnju odgovorila u točki 1.3. Priloga IV. pobijanoj odluci. U njoj se izričito osvrće na navodnu isključivu uporabu morskog prostora, učinke na ribarstvo, procjenu ekoloških učinaka i okolišnu održivost određene djelatnosti.

197 Kad je riječ o meritumu, u zahtjevu za interno preispitivanje samo se upućuje na Rezoluciju Parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva (dokument P9_TA(2021)0338) kako bi se utvrdilo, s jedne strane, da se proizvodnjom električne energije iz energije vjetra na moru isključivo upotrebljava morski prostor i, s druge strane, da nisu postojali dostatni znanstveni podaci o učincima na okoliš.

198 Međutim, u točki 30. Rezolucije Parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva ne navodi se takva isključivost:

„[Parlament] izražava zabrinutost zbog činjenice da, bez obzira na zabrane i ograničavanje ribarskih aktivnosti, ribari često izbjegavaju ribolov na područjima priobalnih vjetroelektrana čak i ako je pristup dopušten, i to zbog rizika od slučajnog oštećenja, zapletanja i gubitka ribolovne opreme te da je stoga izloženost mogućoj šteti izvor zabrinutosti koji onemogućuje suživot”.

199 Ne uzimajući u obzir tvrdnju da se u točki 30. Rezolucije Parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva govori o isključivoj uporabi morskog prostora u postrojenjima za proizvodnju električne energije iz energije vjetra na moru s obzirom na ribarstvo, valja utvrditi da se u toj točki apsolutno ništa ne navodi o svim drugim sektorima. Stoga se ne može koristiti kao argument kojim bi se potkrijepila tvrdnja o kojoj je riječ, da se proizvodnjom električne energije iz energije vjetra na moru koristi morski prostor isključivo, to jest, isključujući sve druge djelatnosti.

200 Sličan zaključak vrijedi i za upućivanje na točke 4., 14. i 38. Rezolucije Parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva, koje je sadržano u zahtjevu za interno preispitivanje i u tužbi. U točki 4. navedene rezolucije Parlament navodi da je „zabrinut […] zbog nedostatka istraživanja o stavljanju izvan pogona priobalnih vjetroturbina te učincima koje će njihovo stavljanje izvan pogona imati na okoliš”. U točki 14. te rezolucije „naglašava potrebu da se istraže mogući učinci […] na život u moru i ribarstvo, koji bi mogli biti ograničeni na operativnu fazu, te da se ispita kako se stavljanje izvan pogona može provesti na način da njegove koristi možda ne budu samo privremene” i „naglašava da nakon stavljanja izvan snage priobalnih vjetroelektrana lokacije moraju biti u stanju koje omogućuje aktivnosti ribolova […] te kojim se štiti i poštuje okoliš”. U točki 38. iste rezolucije „naglašava da su standardizirani programi praćenja i usklađivanje podataka o ribolovnom naporu potrebni kako bi se omogućila kumulativna procjena ekološkog, društveno-gospodarskog, ali i okolišnog učinka širenja priobalne energije iz obnovljivih izvora te da je potrebno poboljšati kompatibilnost i usporedivost podataka”.

201 Neovisno o činjenici da se na političku rezoluciju Parlamenta nije moguće pozvati kako bi se „dokazale” znanstvene činjenične tvrdnje, točke 4., 14. i 38. Rezolucije Parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva ni u kojem slučaju ne sadržavaju nikakvu jasnu tvrdnju prema kojoj nisu postojali dostatni znanstveni dokazi o utjecaju na okoliš. Naprotiv, time što je u točki 38. navedene rezolucije izrazio želju „da je potrebno poboljšati kompatibilnost i usporedivost podataka”, Parlament izričito priznaje da takvi podaci „[kojima] bi se omogućila kumulativna procjena ekološkog, društveno-gospodarskog, ali i okolišnog učinka širenja priobalne energije iz obnovljivih izvora” doista postoje, ali da je potrebno uložiti više napora kako bi ih se učinilo korisnijima.

202 U tim okolnostima valja utvrditi da zahtjev za interno preispitivanje uopće nije bio potkrijepljen dokazima kojima se potvrđuje ono što su tužitelji iznijeli. Stoga Komisija nije bila dužna na to izričito odgovoriti.

203 Stoga ovaj dio u svakom slučaju treba odbiti.

Drugi dio, koji se odnosi na prijelaz na kružno gospodarstvo

204 Tužitelji tvrde da se u odgovoru koji je Komisija dala u pobijanoj odluci ne razmatra pitanje, istaknuto u zahtjevu za interno preispitivanje, koje se odnosi na utvrđivanje referentnih mjerila u pogledu dostupnosti i uporabljivosti potrebne opreme i sastavnih dijelova, njihove održivosti i mogućnosti recikliranja kao i jednostavnosti rastavljanja i obnavljanja. Komisija nije osnovano odbacila to pitanje kao nedopušteno. Nije uzela u obzir zahtjeve iz članka 17. stavka 1. točke (d) Uredbe 2020/852, u kojima se precizno navodi pod kojim se uvjetima smatra da se djelatnošću uzrokuje bitna šteta cilju prijelaza na kružno gospodarstvo. Time što je uputila na činjenicu da su drugi instrumenti politike i zakonodavni tekstovi mogli bolje odgovoriti na te prioritete, potvrdila je da nije primijenila zahtjeve navedene odredbe.

205 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

206 U zahtjevu za interno preispitivanje tužitelji su najprije naveli kriterij tehničke provjere koji se odnosi na prijelaz na kružno gospodarstvo te su tvrdili sljedeće:

„Interno preispitivanje trebalo bi dovesti do utvrđivanja jasnih referentnih mjerila (a) dostupnosti i uporabljivosti potrebne opreme i sastavnih dijelova, (b) njihove održivosti i mogućnosti recikliranja i (c) njihove jednostavnosti rastavljanja i obnavljanja u skladu sa zahtjevima iz članka 13. stavaka 1. i 2. Uredbe 2020/852.”

207 U točki 1.4. Priloga IV. pobijanoj odluci Komisija je na predmetnu tvrdnju odgovorila kako slijedi:

„Ta tvrdnja nije potkrijepljena dokazima i stoga je treba odbaciti kao nedopuštenu. Podnositelj zahtjeva nije dokazao na čemu se temelji obveza. Umjesto toga, daje samo načelnu izjavu.

Međutim, Komisija napominje da je načelo nenanošenja bitne štete koje se primjenjuje na cilj kružnog gospodarstva u skladu s [Uredbom 2020/852]. Pojmovi ‚dostupnost’, ‚uporabljivost’, ‚održivost’ i ‚jednostavnost rastavljanja’ i ‚obnavljanje’ vrlo su složeni, čime se ograničava učinkovitost općih pragova u okviru europske taksonomije. Drugi instrumenti politike i zakonodavni tekstovi mogu bolje odgovoriti na te prioritete. Na primjer, prijedlogom Uredbe o ekološkom dizajnu za održive proizvode […], koji je Komisija nedavno donijela, trebao bi se uspostaviti učinkovit postupak utvrđivanja minimalnih zahtjeva za stavljanje te opreme ili sastavnih dijelova na tržište. Stoga je i ta tvrdnja neosnovana.”

208 Prije svega, tužitelji pravilno kritiziraju stajalište koje je Komisija zauzela u prvom odlomku navedenom u točki 207. ove presude, prema kojem je ta tvrdnja iz zahtjeva za interno preispitivanje nedopuštena.

209 S jedne strane, valja podsjetiti na to da kriterij tehničkog ispitivanja o kojem je riječ glasi kako slijedi: „Pri obavljanju djelatnosti ocjenjuje se dostupnost i, ako je izvedivo koriste oprema i sastavni dijelovi visoke izdržljivosti koji se mogu reciklirati i lako rastaviti i obnoviti.” Ono što su tužitelji kritizirali u zahtjevu za interno preispitivanje odnosi se samo na nepostojanje jasnih

referentnih vrijednosti u tom pogledu, koji su bili potrebni. Tu tvrdnju o nepostojanju takvih vrijednosti nije bilo moguće potkrijepiti činjeničnim elementima. Suprotno onomu što je Komisija smatrala u prvoj rečenici prvog odlomka navedenog u točki 207. ove presude, činjenica da ta tvrdnja o nepostojanju takvih vrijednosti nije potkrijepljena dokazima ne čini je nedopuštenom.

210 S druge strane, Komisija je u drugoj rečenici prvog odlomka navedenog u točki 207. ove presude pogrešno smatrala da je ta tvrdnja nedopuštena jer tužitelji u zahtjevu za interno preispitivanje nisu naveli odredbu iz koje bi mogla proizaći obveza utvrđivanja jasnih referentnih vrijednosti. Pravna pitanja nisu obuhvaćena činjeničnim okvirom koji stranke trebaju utvrditi podnošenjem dokaza.

211 Kad je riječ o meritumu, tužitelji tvrde da je Komisijin odgovor na predmetnu tvrdnju u pobijanoj odluci protivan članku 17. stavku 1. točki (d) Uredbe 2020/852. U skladu s tom odredbom, „smatra se da […] gospodarska djelatnost bitno šteti […] kružnom gospodarstvu, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje, ako:

i. ta djelatnost dovodi do znatne neučinkovitosti u uporabi materijala ili u izravnoj ili neizravnoj uporabi prirodnih resursa kao što su neobnovljivi izvori energije, sirovine, voda i zemlja u jednoj ili više faza životnog ciklusa proizvoda, uključujući u pogledu trajnosti, mogućnosti popravka, nadogradnje, ponovne uporabljivosti ili mogućnosti recikliranja proizvoda;

ii. ta djelatnost dovodi do znatnog povećanja stvaranja, spaljivanja ili odlaganja otpada, osim spaljivanja opasnog otpada koji se ne može reciklirati; ili

iii. dugoročno odlaganje otpada može uzrokovati bitnu i dugoročnu štetu za okoliš”.

212 Stoga tužitelji tvrde da obveza utvrđivanja jasnih referentnih vrijednosti proizlazi iz članka 17. stavka 1. točke (d) Uredbe 2020/852, što je prihvatljivo pojašnjenje te tvrdnje. Tezu koju zastupa Komisija, prema kojoj se ovdje radi o novom i stoga nedopuštenom razlogu, slijedom toga treba odbaciti.

213 Argument tužiteljâ u biti se sastoji od toga da je Komisija trebala utvrditi kvantitativne pragove ili jasne referentne vrijednosti.

214 Međutim, iz članka 19. stavka 1. točke (c) Uredbe 2020/852 proizlazi da su kriteriji tehničke provjere utvrđeni na temelju, među ostalim, članka 10. stavka 3. i članka 11. stavka 3. navedene uredbe „kvantitativni […] i sadržavaju pragove u najvećoj mogućoj mjeri, a u suprotnom su kvalitativni” (vidjeti također točku 162. ove presude). U ovom slučaju, Komisija je vrlo jasno navela, u drugoj rečenici drugog odlomka navedenog u točki 207. ove presude, da su prema njezinu mišljenju pojmovi „dostupnost”, „uporabljivost”, „održivost” i „jednostavnost rastavljanja” i „obnavljanje”, koji su upotrijebljeni u kriterijima tehničke provjere, vrlo složeni, čime se ograničava učinkovitost općih pragova u okviru europske taksonomije.

215 Ne postoje ni elementi u tekstu članka 17. stavka 1. točke (d) Uredbe 2020/852 koji bi upućivali na to da kriteriji iz tog članka moraju biti kvantitativni u smislu da se njima utvrđuju precizni pragovi ili jasne referentne vrijednosti. Kao što to pravilno ističe Komisija, tužitelji samo tvrde da bi to bio slučaj, ali ne iznose nikakav detaljniji argument u prilog toj tezi.

216 Na temelju argumenata koje su istaknuli tužitelji ne može se smatrati da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni u tom pogledu.

217 Naime, iz treće i četvrte rečenice drugog odlomka navedenog u točki 207. ove presude proizlazi da „[d]rugi instrumenti politike i zakonodavni tekstovi mogu bolje odgovoriti na te prioritete” i da bi se „[n]a primjer, prijedlogom Uredbe o ekološkom dizajnu za održive proizvode […], koji je Komisija nedavno donijela, trebao […] uspostaviti učinkovit postupak za utvrđivanje minimalnih zahtjeva za stavljanje te opreme ili sastavnih dijelova na tržište”. Čini se da tužitelji iz toga zaključuju da Komisija priznaje da kriteriji tehničke provjere nisu dovoljni da bi se izbjegla bitna šteta kružnom gospodarstvu, uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje.

218 Međutim, tužitelji iskrivljuju ono što je Komisija navela u pobijanoj odluci. Kao prvo, Komisija je tvrdila da su pojmovi „dostupnost”, „uporabljivost”, „održivost” i „jednostavnost rastavljanja” i „obnavljanje”, koji su upotrijebljeni u kriterijima tehničke provjere, vrlo složeni, čime se ograničava učinkovitost općih pragova u okviru europske taksonomije (vidjeti točku 214. ove presude). Stoga je jasno da Komisija prije svega smatra da su u specifičnom okviru taksonomije podaci bili previše složeni da bi se mogli utvrditi opći pragovi. Tek je kao drugo Komisija u biti objasnila da bi konkretniji pravni instrumenti, odnosno instrumenti posvećeni aspektima kružnog gospodarstva, bili mnogo prikladniji kako bi se uspostavio detaljniji okvir i, potencijalno, kvantitativni pragovi. Slijedom toga, valja utvrditi da Komisija u navedenoj odluci jednostavno ne navodi ono što tužitelji iz nje iščitavaju.

219 Iz toga slijedi da argumenti tužiteljâ ne dovode u pitanje Komisijinu ocjenu merituma tvrdnje o kojoj je riječ u pobijanoj odluci, tako da ovaj dio valja odbiti.

Treći dio, koji se odnosi na sprečavanje i kontrolu onečišćenja

220 Kad je riječ o načelu nenanošenja bitne štete okolišnom cilju sprečavanja i kontrole onečišćenja, tužitelji osporavaju tvrdnju iz pobijane odluke prema kojoj su argumenti koje su istaknuli u zahtjevu za interno preispitivanje nedopušteni. Prema njihovu mišljenju, ne može se odbiti kao nepotkrijepljeno dovođenje u pitanje nepostojanja kriterija tehničke provjere. Tumačenje Direktive 2002/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o procjeni i upravljanju bukom iz okoliša (SL 2002., L 189, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 31., str. 28.), koje je Komisija predložila u navedenoj odluci, u suprotnosti je s duhom i sadržajem te direktive kao i ciljem i korisnim učinkom Uredbe br. 1367/2006. Komisija je trebala navesti hoće li razmatrati pitanje dopune navedene direktive posebnim odredbama o proizvodnji električne energije iz energije vjetra. Stoga je Komisija povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe 1367/2006.

221 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

222 U zahtjevu za interno preispitivanje tužitelji su u pogledu kriterija tehničke provjere koji se odnosi na sprečavanje i kontrolu onečišćenja tvrdili sljedeće:

„Kako je prethodno navedeno, u Delegiranoj uredbi navodi se da okolišni cilj sprečavanja i kontrole onečišćenja nije primjenjiv (‚nije primjenjiv’ […]) na proizvodnju električne energije iz energije vjetra.

U internom preispitivanju trebalo bi, među ostalim, ocijeniti načelo nenanošenja bitne štete za djelatnost u području onečišćenja bukom, a posebno s obzirom na odredbu i korisni učinak Direktive 2002/49 o onečišćenju bukom.

Udruge se također pozivaju na odluku Odbora PETI Europskog parlamenta od 10. siječnja 2022. o predstavci br. 0482/2021 u pogledu buke vjetroelektrana, da se dodatno razmotri ne samo priroda buke vjetroelektrana, nego i najbolji način za njihovo rješavanje donošenjem pravila Unije."

223 U točki 1.5. Priloga IV. pobijanoj odluci Komisija je na predmetnu tvrdnju odgovorila kako slijedi:

„Ta tvrdnja nije potkrijepljena dokazima i stoga je treba odbaciti kao nedopuštenu. Podnositelj zahtjeva nije dokazao na čemu se temelji obveza. Umjesto toga, daje samo načelnu izjavu.

Međutim, Komisija napominje da se tom tvrdnjom zanemaruju ključni aspekti kriterija tehničke provjere i zakonodavstva Unije. Za projekte energije vjetra zakonodavstvom Unije od država članica zahtijeva se da procijene je li, s obzirom na posebne značajke projekata, njihovu lokaciju i mogući učinak, potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom [2011/92]. Kad je riječ o pitanju buke, zakonodavstvom Unije predviđa se praćenje slučajeva u kojima su prisutni znatni učinci buke na zdravlje, kao što je slučaj s industrijskim lokacijama u blizini naseljenog područja te izrada akcijskih planova (vidjeti [Direktivu 2002/49]). Pri odlučivanju o uključivanju upravljanja bukom za sve industrijske lokacije u područje primjene zakonodavstva Unije trebalo bi uzeti u obzir Unijino načelo supsidijarnosti i učinkovitosti zakonodavstva EU-a. To je izvan okvira [Uredbe 2020/852]. Stoga je i ta tvrdnja neosnovana."

224 Tužitelji ističu da je taj odgovor iz pobijane odluke na zahtjev za interno preispitivanje protivan članku 10. stavku 2. Uredbe br. 1367/2006. Međutim, ne objašnjavaju zašto smatraju da je došlo do povrede te odredbe. Taj argument stoga treba odbaciti kao nedopušten.

225 Osim toga, valja primijetiti da tužitelji ne ističu povredu članka 17. stavka 1. točke (e) Uredbe 2020/852, koji je (zajedno s člankom 10. stavkom 3. točkom (b) i člankom 11. stavkom 3. točkom (b) Uredbe 2020/852) pravna osnova za kriterije tehničke provjere o kojima je riječ u okviru ovog dijela.

226 Kad je riječ o pitanju dopuštenosti argumenata tužiteljâ iznesenih u zahtjevu za interno preispitivanje, koje je obrađeno u pobijanoj odluci i odgovoru na tužbu, zbog istih razloga kao što su oni navedeni u točki 210. ove presude, tužiteljima se ne može prigovoriti da nisu uputili na preciznu odredbu iz koje proizlazi obveza utvrđivanja preciznih kriterija tehničke provjere kako bi se osiguralo da proizvodnja električne energije iz energije vjetra ne uzrokuje bitnu štetu sprečavanju i kontroli onečišćenja.

227 Čini se da Komisija prihvaća da Uredba 2020/852 u načelu zahtijeva takve kriterije. Međutim, kao što to pravilno tvrde tužitelji, u toj situaciji možda je iznenađujuće da se Delegiranom uredbom zapravo ne utvrđuju kriteriji tehničke provjere jer se u njoj samo navodi „nije primjenjivo". U tim okolnostima nije bilo potrebno dodatno obrazložiti zahtjev za interno preispitivanje tužiteljâ, koji samo tvrde da je trebalo navesti precizne kriterije umjesto „nije primjenjivo".

228 Kad je riječ o meritumu, argumenti tužiteljâ odnose se samo na aspekt buke i, konkretnije, na Direktivu 2002/49. Prema mišljenju tužiteljâ, Komisija je priznala da se ta direktiva primjenjuje na djelatnost proizvodnje električne energije iz energije vjetra. Tvrde da je Komisija trebala jasno navesti hoće li tu direktivu dopuniti posebnim odredbama koje se odnose na tu djelatnost.

229 Ti su argumenti tužiteljâ bespredmetni. Naime, u dijelu u kojem oni samo tvrde da je Komisija u pobijanoj odluci trebala zauzeti stajalište o tome je li trebalo izmijeniti Direktivu 2002/49, tužitelji se više ne pozivaju na interno preispitivanje delegirane uredbe, nego na interno preispitivanje navedene direktive. Međutim, čak i pod pretpostavkom da se zahtjev za interno preispitivanje može tumačiti na način da se odnosi i na interno preispitivanje te direktive, valjalo bi utvrditi da bi takav zahtjev bio nepravodoban jer nije podnesen u roku od osam tjedana nakon donošenja ili objave direktive (ili akata kojima je izmijenjena) koji je predviđen člankom 10. stavkom 1. drugim podstavkom Uredbe br. 1367/2006. Naime, navedeni zahtjev upućen je 3. siječnja 2022. (vidjeti točku 4. ove presude), a Direktiva 2002/49 posljednji je put izmijenjena Delegiranom direktivom Komisije (EU) 2021/1226 od 21. prosinca 2020. (SL 2021., L 269, str. 65.), objavljenom u *Službenom listu* 28. srpnja 2021., dakle mnogo više od osam tjedana prije podnošenja zahtjeva za interno preispitivanje. Slijedom toga, ti argumenti ne utječu na zakonitost pobijane odluke i stoga su bespredmetni.

230 Budući da se iz točke 142. replike može zaključiti da se tužitelji zapravo ne pozivaju na Direktivu 2002/49, nego na „nepostojanje kriterija tehničke provjere u pogledu načela nenanošenja bitne štete cilju sprečavanja i kontrole onečišćenja”, postavlja se pitanje jesu li tužitelji na dopušten način pojasnili ono što su istaknuli u tužbi ili su pak na nedopušten način izmijenili svoje argumente u toj fazi postupka.

231 Međutim, čak i ako bi se to pojašnjenje prihvatilo, takva se argumentacija ne može prihvatiti. Naime, kao što to navodi Komisija u odgovoru na tužbu, valja utvrditi da se pobijanom odlukom upućuje na Direktivu 2011/92. Prema mišljenu Komisije, za djelatnosti ili projekte za koje će se provesti procjena utjecaja na okoliš u skladu sa zahtjevima iz kriterija načela nenanošenja bitne štete cilju zaštite i obnove bioraznolikosti ekosustava u skladu s Dodatkom D Prilogu I. i Prilogom II. Delegiranoj uredbi, mogući utjecaj buke ocjenjivat će se u okviru te procjene utjecaja na okoliš. Iz toga slijedi da bi se na utjecaj buke trebalo osvrnuti u Delegiranoj uredbi.

232 Međutim, valja utvrditi, kao što je to učinila Komisija u odgovoru na repliku, da su tužitelji i u tužbi i u replici propustili očitovati se u vezi s Komisijinim argumentom koji se temelji na Direktivi 2011/92. U nedostatku argumenata kojima se dovodi u pitanje ili barem razmatra taj ključni argument Komisije, povrijedili su svoju obvezu dokazivanja očite pogreške u ocjeni koju bi Komisija počinila u pobijanoj odluci. Stoga ovaj dio treba odbiti.

Četvrti dio, koji se odnosi na zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustavâ

233 Tužitelji prigovaraju Komisiji da se nije osvrnula na pitanje primjenjuju li se relevantni kriteriji tehničke provjere navedeni u točki 4.3. priloga I. i II. Delegiranoj uredbi kao i u Dodatku D toj uredbi samo na područja „Natura 2000”. Osim toga, smatraju da se Komisijino stajalište više nije moglo održati s obzirom na zakonodavne promjene koje su uslijedile nakon donošenja navedene delegirane uredbe. Prema njihovu mišljenju, imali su pravo istaknuti te promjene koje nisu mogle biti iznesene u zahtjevu za interno preispitivanje jer u tom trenutku još nisu postojale. Stoga je Komisija povrijedila članak 10. stavak 2. Uredbe 1367/2006.

234 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

235 U zahtjevu za interno preispitivanje tužitelji su u pogledu kriterija tehničke provjere koji se odnosi na zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustavâ tvrdili sljedeće:

„Delegiranom uredbom smatra se da se načelu da se nanosi bitna šteta zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustavima udovoljava u uvjetima sličnima onima u pogledu cilja održive uporabe i zaštite vodnih i morskih resursa (točka 4.3. priloga I. i II. [Delegiranoj] uredbi).

To otvara dva pitanja koja je potrebno razmotriti u okviru internog preispitivanja.

S jedne strane, to znači da se pri ocjeni načela nenanošenja bitne štete u pogledu cilja zaštite i obnove bioraznolikosti i ekosustavâ ne razmatraju značajke proizvodnje električne energije na kopnu (za razliku od proizvodnje električne energije na moru) iz energije vjetra u cjelini, nego se samo obuhvaćaju područja Natura 2000 […].

[…]

Suprotno tomu, zahtjevi koji su konkretno navedeni u pogledu proizvodnje električne energije na moru iz energije vjetra odnose se samo na općenito upućivanje na Direktivu 2008/56, Odluku 2017/848 i Direktivu 2011/92.”

236 U točki 1.6. Priloga IV. pobijanoj odluci Komisija je na predmetnu tvrdnju odgovorila kako slijedi:

„Ova tvrdnja proizlazi iz pogrešnog tumačenja Dodatka D prilozima I. i II. Delegiranoj uredbi. U Dodatku D ne razlikuju se djelatnosti na kopnu i djelatnosti na moru jer su sve djelatnosti povezane s proizvodnjom energije vjetra na kopnu i moru obuhvaćene procjenom utjecaja na okoliš ili odgovarajućom procjenom (članak 6. stavak 3. Direktive o staništima). U pogledu projekata iz energije vjetra zakonodavstvom EU-a od država članica zahtijeva se da razmotre nužnost za provođenje procjene utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom 2011/92/EU kako bi se obuhvatili učinci određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, uključujući bioraznolikost i neto oporabu tla. Takva bi procjena uzela u obzir posebne značajke projekata, njihovu lokaciju i mogući učinak. Taj se zahtjev primjenjuje i izvan područjâ Natura 2000. Stoga tvrdnja podnositelja zahtjeva nije osnovana.”

237 Tužitelji ističu da je taj odgovor protivan članku 10. stavku 2. Uredbe 1367/2006. Međutim, ne objašnjavaju zašto smatraju da je došlo do povrede te odredbe. Taj argument stoga treba odbaciti kao nedopušten.

238 Kao prvo, tužitelji tvrde da se Komisija u pobijanoj odluci nije osvrnula na tvrdnju o kojoj je riječ i, konkretno, pitanje odnose li se kriteriji tehničke provjere samo na područja „Natura 2000”.

239 Komisija tvrdi da je otkrila nedopušteno proširenje te tvrdnje. Prema njezinu mišljenju, tužitelji su u tužbi iznijeli „opću i sveobuhvatnu tvrdnju o ‚relevantnim kriterijima tehničke provjere’”.

240 Međutim, izrazom „[k]onkretno” na početku točke 163. tužbe jasno se pojašnjava na koji se konkretan aspekt tužitelji pozivaju kako bi tvrdili da kriteriji tehničke provjere predstavljaju problem. Međutim, tužitelji su se u zahtjevu za interno preispitivanje doista osvrnuli na pitanje primjenjivosti izvan područja „Natura 2000”. S obzirom na to da se argumenti tužiteljâ iz tužbe tumače na taj način, ne postavlja se pitanje dopuštenosti.

241 Kad je riječ o meritumu, ta tvrdnja očito nije osnovana. Naime, iz pretposljednje rečenice odlomka navedenog u točki 236. ove presude nedvojbeno proizlazi da je, prema Komisijinu mišljenju, pitanje nalazi li se projekt u području Natura 2000 irelevantno. Komisija je odgovorila na tu tvrdnju na način da ovaj dio u tom pogledu nije osnovan.

242 Kao drugo, tužitelji upućuju na promjene koje su uslijedile nakon donošenja Delegirane uredbe.

243 U tom pogledu Komisija smatra da iz točke 164. tužbe proizlazi da se tužitelji ne pozivaju na pobijanu odluku, nego na Delegiranu uredbu. Međutim, Komisija iskrivljuje njihov argument. Točno je da u navedenoj točki tužbe polaze od izričite pretpostavke prema kojoj „kriteriji tehničke provjere osiguravaju da se djelatnošću ne nanosi bitna šteta cilju zaštite i obnove bioraznolikosti i ekosustavâ u Delegiranoj uredbi". Međutim, argument koji tužitelji iznose temelji se na tome da se, upravo suprotno, „takav zaključak nije više mogao prihvatiti s pravnog stajališta u trenutku donošenja [navedene odluke] uzimajući u obzir javno stajalište Komisije o tim istim pitanjima". Stoga je očito da tužitelji upućuju na tu odluku i da su razmatranja u pogledu navedene delegirane uredbe samo hipotetska. Komisijin argument kojim se u tom pogledu ističe nedopuštenost tužbe stoga također treba odbiti.

244 Komisija tvrdi i da su argumenti tužiteljâ koji se temelje na promjenama koje su uslijedile nakon donošenja Delegirane uredbe nedopušteni jer nisu istaknuti u zahtjevu za interno preispitivanje i stoga su novi.

245 Tužitelji pak naglašavaju da se ti argumenti, koji se temelje na Komisijinoj preporuci i Prijedlogu direktive od 18. svibnja 2022., nisu mogli iznijeti u zahtjevu za interno preispitivanje podnesenom 3. veljače 2022. U pobijanoj odluci od 7. srpnja 2022. trebalo je uzeti u obzir učinke te preporuke i tog prijedloga direktive u odnosu na cilj zaštite i obnove bioraznolikosti i ekosustavâ.

246 Kao što to pravilno ističe Komisija, te argumente treba odbaciti kao nedopuštene. Iz sudske prakse proizlazi, kako je navedeno u točki 28. ove presude, da se tužba protiv odluke kojom se zahtjev za interno preispitivanje odbija kao neosnovan ne može temeljiti na novim razlozima ili na dokazima koji nisu bili navedeni u zahtjevu za preispitivanje jer bi se zahtjevu koji se odnosi na obrazloženje takvog zahtjeva iz članka 10. stavka 1. Uredbe 1367/2006 oduzeo njegov koristan učinak te bi se izmijenio predmet postupka pokrenutog tim zahtjevom. Institucija ili tijelo Unije koje je autor upravnog akta čije se interno preispitivanje traži nije dužno ispitati druge razloge osim onih koje je podnositelj naveo prilikom podnošenja zahtjeva za interno preispitivanje.

247 Iz toga slijedi da Komisija nije bila dužna ispitivati učinke preporuke i prijedloga direktive koji nisu bili navedeni u zahtjevu za interno preispitivanje i to tim više što je to trebala učiniti na vlastitu inicijativu.

248 Te argumente tužiteljâ stoga treba odbaciti kao nedopuštene.

249 Slijedom toga, ovaj dio valja odbaciti u cijelosti i, slijedom toga, odbiti četvrti tužbeni razlog u cijelosti.

Peti tužbeni razlog, koji se odnosi na obvezu obrazlaganja

250 Tužitelji ističu da pobijana odluka nije dostatno obrazložena u dvama aspektima. Kao prvo, tvrdnja prema kojoj nije moguće uzeti u obzir neredovitost djelatnosti nije obrazložena s obzirom na zahtjev iz članka 19. stavka 1. Uredbe 2020/852. Implicitno rasuđivanje koje se temelji na tome

da se navedena uredba ponajprije odnosi na gospodarske djelatnosti i da analiza na razini sustava nije bila moguća ne predstavlja dostatno obrazloženje s obzirom na to da se, s jedne strane, neredovitost odnosi na samu djelatnost i, s druge strane, cilj te uredbe nije definiran ili objašnjen. Kao drugo, odabir da se proizvodnja električne energije iz energije vjetra izuzme iz kvantitativnih kriterija tehničke provjere u pogledu znatnog doprinosa okolišnom cilju ublažavanja klimatskih promjena nije dostatno obrazložen. Komisijina izjava odražava stajališta koja su izrazila savjetodavna tijela, a ne stajalište te institucije.

251 Komisija osporava argumente tužiteljâ.

252 Najprije valja podsjetiti na to da obveza obrazlaganja odluka predstavlja bitnu postupovnu pretpostavku koju treba razlikovati od pitanja osnovanosti obrazloženja, koje se odnosi na materijalnu zakonitost spornog akta. Naime, obrazloženje odluke sastoji se od formalnog navođenja razloga na kojima se temelji ta odluka. Ako ti razlozi sadržavaju pogreške, one utječu na materijalnu zakonitost navedene odluke, ali ne i na njezino obrazloženje, koje može biti dostatno čak i kad se njime navode pogrešni razlozi (vidjeti presudu od 10. srpnja 2008., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 181. i navedenu sudsku praksu).

253 Stoga se čini da tužitelji dvama argumentima iznesenima u okviru petog tužbenog razloga ne osporavaju obrazloženje pobijane odluke u tom pogledu, nego njezinu osnovanost.

254 Međutim, kad je riječ o prvom argumentu, iz točaka 115. do 133. ove presude proizlazi, s jedne strane, da se obrazloženjem pobijane odluke u tom smislu omogućilo tužiteljima da podnesu tužbu protiv navedene odluke, a Općem sudu da kao nadležni sud provede svoj nadzor (vidjeti točku 153. ove presude), tako da se ne može utvrditi nedostatak u obrazloženju i, s druge strane, da Komisijina ocjena u tom pogledu ne sadržava očite pogreške u ocjeni.

255 Kad je riječ o drugom argumentu, iz točaka 159. do 163. ove presude proizlazi da je Komisija u pobijanoj odluci dobro objasnila zašto je utvrdila kvalitativne, a ne kvantitativne kriterije tehničke provjere.

256 Iz toga slijedi da je obrazloženje pobijane odluke, koje tužitelji kritiziraju, dostatno u pogledu kriterija iz sudske prakse te kad je riječ o Komisijinoj ocjeni, koja je kritizirana u prvom argumentu tužiteljâ, ona ne sadržava pogreške u ocjeni.

257 Slijedom toga, peti tužbeni razlog treba odbiti.

Podredni tužbeni razlog, koji se temelji na nezakonitosti Delegirane uredbe

258 Tužitelji u replici podredno ističu dodatni tužbeni razlog na temelju članka 277. UFEU-a koji se temelji na nezakonitosti delegirane uredbe. Taj je tužbeni razlog iznesen „u odgovoru na argumente o nedopuštenosti […] prema kojima tužitelji ne osporavaju pobijanu odluku, nego Delegiranu uredbu” koji je Komisija, prema mišljenju tužiteljâ, iznijela u točkama 33. do 35., 58., 62., 74., 90., 101., 102., 128., 135., 153. i 156. odgovora na tužbu. U potporu tom tužbenom razlogu tužitelji upućuju na određene argumente koje su u tužbi iznijeli u potporu prvom tužbenom razlogu (odnosno točke 51. do 58., 63. i 68. do 70. tužbe), drugom tužbenom razlogu (odnosno točke 75., 82., 83., 91. do 97. tužbe) i četvrtom tužbenom razlogu (odnosno 139., 140.,

144., 145., 147., 148. i 162. do 171. tužbe) te smatraju da navedenu odluku treba poništiti na temelju tog podrednog tužbenog razloga istaknutog na temelju članka 277. UFEU-a, koji se temelji na nezakonitosti Delegirane uredbe.

259 Komisija osporava dopuštenost i osnovanost ovog podrednog tužbenog razloga. Komisija je na raspravi djelomično povukla argumente kojima je tvrdila da su određeni argumenti koje su tužitelji iznijeli u tužbi nedopušteni jer nisu usmjereni protiv pobijane odluke, nego protiv Delegirane uredbe, što je uneseno u zapisnik s rasprave. Riječ je o Komisijinim argumentima iz točaka 34., 58., 62., 74., 90. (ali samo u pogledu točaka 82. i 83. tužbe), 128. i 135. odgovora na tužbu.

260 Tužitelji u biti iznose ovaj podredni tužbeni razlog u slučaju da Opći sud smatra da su Komisijini argumenti kojima se ističe nedopuštenost određenih argumenata iznesenih u tužbi nedopušteni jer se njima ne osporava pobijana odluka, nego Delegirana uredba.

261 Međutim, kao prvo, Komisija je povukla navedene argumente u dijelu u kojem se nalaze u točkama 34., 58., 62., 74., 90. (ali samo u pogledu točaka 82. i 83. tužbe), 128. i 135. odgovora na tužbu (vidjeti točku 259. presude). Dok točka 33. navedenog odgovora služi samo za iznošenje argumenta iznesenog u točki 34. tog odgovora, točka 35. istog odgovora samo ga pojašnjava. Komisijino povlačenje tog argumenta stoga obuhvaća sve točke od 33. do 35. tog odgovora, na koje se pozivaju tužitelji (vidjeti točku 258. ove presude).

262 Kao drugo, kad je riječ o ostatku navedenih Komisijinih argumenata, odnosno onih koje je iznijela u točkama 90. (ali ne u pogledu točaka 82. i 83. tužbe, vidjeti točku 259. ove presude i stoga samo u pogledu točaka 91. i 92. tužbe), 101., 102., 153. kao i 156. tužbe, najprije valja primijetiti da, suprotno onomu što se čini da smatraju tužitelji (vidjeti točku 258. ove presude), Komisija ističe da su argumenti tužiteljâ koji su u njima navedeni nedopušteni ne zato što su se tužitelji pozvali Delegiranu uredbu umjesto pobijane odluke, nego zbog drugih razloga.

263 Kao treće, iz prethodno navedenog proizlazi da su se drugi dio drugog tužbenog razloga, na koji se odnosi Komisijin argument iz točke 90. odgovora na tužbu, i treći dio četvrtog tužbenog razloga, na koji Komisija upućuje u točki 101. navedenog odgovora, mogli meritorno odbiti (vidjeti točke 109. do 135. i 224. do 232. ove presude). Četvrti dio tog tužbenog razloga, na koji se Komisija poziva u točki 153. tog odgovora, odbačen je kao djelomično nedopušten zbog drugog razloga, ne zbog toga što je bio usmjeren protiv Delegirane uredbe, a ne protiv pobijane odluke, a djelomično odbijen kao neosnovan (vidjeti točke 237. do 249. ove presude).

264 Slijedom toga, svi Komisijini argumenti kojima se ističe nedopuštenost određenih argumenata koje su tužitelji istaknuli u tužbi zbog toga što se njima ne osporava pobijana odluka, nego Delegirana uredba, povučeni su ili ih Opći sud nije prihvatio, tako da uvjet koji su tužitelji postavili za pozivanje na ovaj podredni tužbeni razlog nije ispunjen. Opći sud ga stoga ne treba analizirati.

Tužbeni zahtjev

265 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da se nijedan tužbeni razlog koji su tužitelji istaknuli ne može prihvatiti. Stoga tužbu treba odbiti.

Troškovi

266 U skladu s člankom 134. stavkom 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

267 Budući da tužitelji nisu uspjeli u postupku, treba im naložiti snošenje troškova u skladu sa zahtjevom Komisije.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (šesto prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Društvima Fédération environnement durable, Bundesinitiative Vernunftkraft eV, Vent de Colère! - Fédération nationale i Vent de Raison - Wind met Redelijkheid (VdR-WmR) nalaže se snošenje troškova.**

Costeira Kancheva Öberg

Zilgalvis Tichy-Fisslberger

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 10. rujna 2025.

Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora . . . 2

Zahtjevi stranaka . . . 3

Pravo . . . 3

Uvodna razmatranja o Uredbi 2020/852 i Delegiranoj uredbi . . . 3

Uvodna razmatranja o zahtjevu za interno preispitivanje i opsegu nadzora Općeg suda . . . 7

Prvi tužbeni razlog, koji se odnosi na izradu Delegirane uredbe . . . 9

Prvi dio, koji se temelji na povredi članaka 6. do 8. Aarhuške konvencije i članka 9. Uredbe br. 1367/2006 . . . 9

Drugi dio, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1367/2006 . . . 10

Treći dio, koji se odnosi na povredu članka 10. stavka 4., članka 11. stavka 4. i članka 20. stavka 2. Uredbe 2020/852 . . . 13

Drugi tužbeni razlog, koji se odnosi na ublažavanje klimatskih promjena . . . 15

Argumenti koje su tužitelji istaknuli u dopisu koji su podnijeli tajništvu Općeg suda 6. prosinca 2023. . . . 16

Prvi dio, koji se temelji na povredi članka 37. Povelje o temeljnim pravima, članka 191. UFEU-a i članka 19. stavka 1. točke (f) Uredbe 2020/852 . . . 17

Drugi dio, koji se temelji na povredi članka 10. stavka 3. točke (a) Uredbe 2020/852 . . . 20

Treći dio, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. točaka (a) i (j) Uredbe 2020/852 . . . 24

Četvrti dio, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 3. Uredbe 2020/852 . . . 24

Treći tužbeni razlog, koji se odnosi na prilagodbu klimatskim promjenama . . . 25

Četvrti tužbeni razlog, koji se odnosi na načelo nenanošenja bitne štete drugim okolišnim ciljevima . . . 31

Prvi dio, koji se odnosi na održivu uporabu i zaštitu vodnih i morskih resursa . . . 31

Drugi dio, koji se odnosi na prijelaz na kružno gospodarstvo . . . 34

Treći dio, koji se odnosi na sprečavanje i kontrolu onečišćenja . . . 36

Četvrti dio, koji se odnosi na zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustavâ . . . 38

Peti tužbeni razlog, koji se odnosi na obvezu obrazlaganja . . . 40

Podredni tužbeni razlog, koji se temelji na nezakonitosti Delegirane uredbe . . . 41

Tužbeni zahtjev 42

Troškovi 43